

POŽARI U DALMACIJI

# Štete 6 milijardi dinara

SPLIT, 17. oktobra - (Tanjug) - Požari koji su u posljednjih nekoliko dana harali na području Dalmacije su ugašeni, ili se nalaze pod kontrolom. To je saopšteno na današnjoj redovnoj sjednici Izvršnog vijeća Skupštine zajednice opština Splita. Jedino je još aktivan požar u Konavlima, u dubrovačkoj općini, ali je širenje vatra, osim jednog kraka, zaustavljeno. Gasioci saniraju zgašene kod Omiša, gdje je požar na padinama Masora plamtio do sinoć do duboko u noć.

Komandant Štaba civilne zaštite dalmatinske regije Mladen Bu-

rić iznio je podatke o požarima u proteklom razdoblju. Ne računajući požare u posljednjih nekoliko dana, na području Dalmacije zabilježena su ukupno 564 požara na otvorenim površinama od oko 16.000 hektara. U posljednjih nekoliko dana bilo je više većih požara na području Dubrovnika, Šibenika, Knina, Splita i Trogira na površini od oko 2000 hektara. Materijalna šteta prčinjena u požarima od 15. juna do 15. septembra iznosi, prema približnoj procjeni, oko 3 milijarde dinara, a s posljednjim požarima većih dimenzija dostigla je 6 milijardi dinara.

LIBAN

# Sporazum

## „na vidiku“

● **Mogućnost da zemlja uđe u period primirja, ako ne i trajnog mira a potpisan „nacrt dokumenta“ koje su posredstvom Sirije potpisali predstavnici tri najmoćnije milicije**

BEJRUT, 17. oktobra (Tanjug) - Noćni sukobi hrišćanskih i muslimanskih milicija duž „zelene linije“ razdvajanja istočnog, hrišćanskog od muslimanskog zapadnog Bejruta, koji su u toku dana prešli u sporadične, ali i na trenutke žestoke artiljerijske kanonade, još uvijek zatvoreni prelazi između dva dijela libanskog glavnog grada i sjednice vlade u „krnjem sastavu“ podsjećaju Libance da mira još nema - uprkos već usvojenom nacrtu sporazuma o obustavljanju borbi u građanskom ratu.

Danas se, poslije gotovo tromjesečne pauze, sastala libanska vlada ali u „okrnjenom sastavu“ jer sjednici ne prisustvuju dvojica ključnih ministara iz muslimanskog tabora - šef šiitske organizacije „Amal“ Nabih Beri i vođa Druza Valid Džumbat. Oni sjednice Kabineta bojkotuju još od proljeća ove godine zbog neslaganja sa šefom države Aminom Džemajelom. Premijer Rašid Karame je kao najvažniju tačku dnevnog reda odredio raspravu o pomoći Tripoliju, lučkom gradu na sjeveru Libana, koji je gotovo razoren u tronedjeljnim borbama rivalskih muslimanskih milicija prošlog mjeseca.

Libance, međutim, zahvata talas opreznog optimizma uz mogućnost da zemlja ipak uđe u period primirja - ako ne trajnog mira.

Libanski listovi su danas objavili neke detalje „nacrt dokumenta“ koji su nakon maratonskih pregovora u Damasku, pod sirijskim posredovanjem, usvojili predstavnici tri najmoćnije libanske milicije - hrišćanskih „Libanski snaga“, šiitske organizacije „Amal“ i Druza. Njega će i formalno potvrditi libanski predsjednik Amin Džemajel u toku predstojećeg boravka u Damasku u vikendu. Konačan potpis početkom iduće sedmice staviće i komandant „Libanskih snaga“ Eli Hobejka - takođe u Damasku.

Ako sve bude teklo po planu, sporazum će zvanično biti obnarodovan svijetu 16. novembra u Damasku, kad Sirija bude proslavljala 15-godišnjicu dolaska na vlast predsjednika Hafeza El Asada.

Konačnu fazu smirivanja u Libanu, ako sve bude išlo kako se očekuje, činilo bi raspuštanje etničkih i vjerskih milicija i inaugurisanje nove, reformisane nacionalne armije oslobođenja sadašnjih etničkih i vjerskih ključeva.

BANJALUKA, petak, 18. oktobra 1985.  
Broj 4535 Godina XLII Cijena 30 dinara



LIST SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA

IZLAZI SVAKOG DANA OSIM NEDJELJE

KOMUNISTI OOUR—a „GRADENJE“ IZ SASTAVA SOUR-a GIK „KOZARA“ O NEVOLJAMA GRADEVINARSTVA

## Sami smo krivi

● Kada su se građevinari, nakon godina blagostanja i opijenosti, počeli buditi, ostala je glavobolja ● Jedan majstor, deset dodavača ● Skupocjena daska blazujka reže se kao da je otpadak ● Zbog čega je rečeno da inženjeri koji su radili na objektu u Novakovićima mogu slobodno pocijepati diplome

Strana 4.

# Provjera ruke i oka

BANJALUKA, 17. oktobra - Već dva mjeseca na strelištu „25. maj“ u Banjaluci traje obuka jedinica teritorijalne odbrane prostorne strukture. Danas su se na vatrenoj liniji našli stanovnici Mjesne zajednice Centar I i radni ljudi „Jugobanke“, filijale Banjaluka i NIGRO „Glasa“.

Rezultati gađanja su, kažu na strelištu, veoma dobri. Mijenjaju se mete, municija i strijelci. Iz dana u dan dolaze novi da provjere ruku i oko. Uz pažljivo i jasno objašnjenje ni grudna meta udaljena dvije stotine metara nije isuviše daleko.

Snimio R. OSTOJIĆ

NA STRELIŠTU „25. MAJ“ U BANJALUCI



Rezultati gađanja veoma dobri na „vatrenoj liniji“ radnici Filijale „Jugobanke“

POSLIJE JUČERAŠNJEG IZLASKA REPUBLIKANACA IZ VLADAJUĆE KOALICIJE

## Ostavka italijanske vlade

RIM, 17. oktobra (Tanjug) — Predsjednik vlade Italije Bettino Craxi ponudio je danas ostavku svoje vlade predsjedniku Republike Italije Frančesku Kosigi. Predsjednik Kosiga je, kako je saopšteno, odluku o ponudenoj ostavci „rezervisao“ za sutra i zatražio od Craksija i njegovih ministara da ostanu na svojim mjestima radi obavljanja tekućih poslova. Saopšteno je da će Kosiga već sutra po podne početi konsultacije sa političkim partijama.

Time je zatvoren prvi krug krize vlade započet jučerašnjim izlaskom Republikanske stranke iz petopartijske vladajuće koalicije. Craksijeva ostavka uslijedila je poslije oštrog polemika unutar vlade posljednjih dana, zbog načina na koji je premijer postupio u slučaju otegotog broda „Akile Lauro“ i posebno zbog toga što nije naredio hapšenje palestinskog pregovarača sa otmicarima Abu Abasa, koji je to zatražio Vašington, koji je najavio zvaničan zahtjev za njegovo izručenje SAD.

To što je Abasu omogućeno da iz Italije otputuje redovnom linijom JAT-a u Jugoslaviju, Craksi je obrazložio diplomatskim imunitetom vođe Fronta za oslobođenje Palestine u sastavu PLO i činjenicom da on nikada nije ni napustio egipatski avion kojim je zajedno sa četvoricom otmicara bio prinuđen da sleti u Siciliju. Treći Craksijev argument su sami italijanski zakoni. Republikanska stranka je, međutim, saopštila svoje „totalno neslaganje“ sa načinom na koji su se vlada, premijer Craksi i ministar inostranih poslova Andreotti „ponijeli u borbi protiv terorizma“.

Njihova glavna zamjerka se svodi na to što „nije bilo širokih konsultacija“ u vladi. Povlačenje republikanaca, koji u vladi imaju tri ministara, rezultiralo je krizom u kojoj je Craksi danas bio primoran da i formalno podnese ostavku.

IZ OKRUŽNOG SUDA U BANJALUCI

## Autom na pješake

Strana 7.

DANAS SE OTVARA DEVETI TRADICIONALNI JESENJI VAŠAR ROBE ŠIROKE POTROŠNJE

# Oko 200 izlagača

BANJALUKA, 17. oktobra - U dvorani „Borik“ sutra u devet sati otvara se tradicionalni Jesenji vašar. Organizator ove popularne - devete po redu - privredne manifestacije i ovaj put je OZEBiH Sarajevo. Poslovnica Banjaluka koji je omogućio da se na vašaru pojavi oko dvije stotine izlagača - društvenih organizacija i privatnog sektora iz svih krajeva zemlje. Brojnost izlagača i raznovrsnost ponude obećava širok izbor robe široke potrošnje: tekstila, konfekcije, kože i obuće, suvenira, cvijeća i još mnogo toga što će privući pažnju kupaca. Pogotovo ako se ima u vidu da su i cijene nešto niže od onih u redovnoj prodaji.

Vašar je otvoren do 28. oktobra i to svaki dan od 9 do 19 sati, a organizator najavljuje da će dane Vašara kao i obično pratiti bogata ugostiteljska ponuda u improvizovanim objektima ispred Sportske dvorane „Borik“ kao i već poznata atrakcija pečenja.

N. S. F.

Sa jednog od ranijih vašara: Prepuni štandovi i kupci koji žele najbolje pogledati robu





## ENERGETIKA

## Zaokret u proizvodnji uglja?

U sadašnjim okolnostima, pa i na duži rok, uglj ostaje najpouzdaniji oslonac u energetici. Ima mišljenja da će to potrajati sve do dubljeg zalaska u 21. vijek. Ovakvo rezonovanje temelji se na nekoliko veoma jakih argumenata, bez obzira na to što bi dobro došlo veće količine nafte i prirodnog gasa. Poželjna je i smjelija orijentacija na nuklearnu i nove vidove energije. Međutim, za takva opredjeljenja potrebna su sredstva, devizna i dinarska, kojih zadugo neće biti ni približno dovoljno. Predsjednik Saveznog komiteta za energetiku i industriju inž. Rade Pavlović nedavno je na jednom skupu u JUGEL-u izjavio da je za razvoj energetike do kraja ovog vijeka neophodno angažovati skoro 50 odsto od ukupne akumulacije privrede u tom periodu. Naravno, to je nemoguće, pa će, po svemu sudeći, biti potrebno da se traga za kreditima u inostranstvu. U protivnom, energija bi mogla da postane ograničavajući faktor razvoja privrede i zemlje u cjelini.

Predstavnici pojedinih privrednih grana prešli su na detaljnije račune. Generalni direktor Zajednice jugoslovenske elektroprivrede inženjer Vasilije Piroški smatra da je za razvoj ove grane, računajući i proizvodnju uglja za njene potrebe, do kraja ovog vijeka neminovno osigurati 10.150 milijardi dinara. Jasno, po cijenama iz ove godine. Pošto inflacija uzima maha i ne pokazuje

znake smirivanja, osnovna je pretpostavka da su na redu nove kalkulacije. Mogle bi se unedogled ređati kombinacije, piše Tanjug, ali ni sa jedne strane nema pravog odgovora odakle smoći sredstva.

Koji su to izvori, nepresušni da bi se graditelji u narednih 15 godina na njih mogli osloniti. Progres je dobro došao i bilo bi idealno da svi oblici energije budu zastupljeni u skladu sa zahtjevima potrošača. Često i sve savremenija tehnologija diktira opredjeljenje za različite vrste goriva. Ipak, u prilikama kada je, gledano dugoročno, guber prekratak, valja se makar iz nužde prikloniti onome čega nemamo mnogo, ali od svega, najviše - uglju.

Stvar je za sebe što se naš lignit, mrki i kameni uglj ne koriste najracionalnije i ne prerađuju u većoj mjeri u finalne oblike. Potrebe za sušnim lignitom, polukoksom, bezdimnim gorivom, nagovještenim sinteznim gasom itd. Daleko su veće od sadašnje skromne ili simbolične ponude. Toplifikacija gradova i velikih naselja kod nas je tek odmakla malo dalje od početka. Da svojevremeno jeftina nafta, zajedno sa prirodnim gasom, nije „zavela“ odgovorne na pogrešan put, možda bi stvari danas drugačije stajale. Zna se da su poslije boja svi generali pametni. Otuda valja preći i preko činjenice da kod nas dugo nije bilo makakve energetske politike. A i kada je usvojena, nije dosljedno poštovana. Na raznim sim-

pozijumima glasovita imena su ukazivala poznih šezdesetih i ranih sedamdesetih godina da se vlastiti energetske resursi ne smiju zapostaviti. To se kod nas dogodilo tako da je i danas snaga naših rijeka iskorišćena samo nešto više od polovine. U odnosu na svijet, bogatstvo u uglju je skromno, ali za duže vrijeme dovoljno da se ne oskudijeva u ogrjevu, gorivu za industriju ili termoelektrane.

Za pohvalu je što su stručnjaci u svakoj od energetske grane pripremili programe srednjoročnog i dugoročnog razvoja, mada je rijetko koji od njih „pokriven“ sredstvima. Zabluda je i pretpostaviti da je bilo ko protiv ubrzanog razvoja savremene energetike u svim pravcima, ali prezadužena zemlja ne može unaprijed „blokirati“ akumulaciju na koju mnogi već računaju ili su je opteretili.

Predstoji usvajanje novog srednjoročnog plana i koncepta razvoja zemlje do 2000. godine. Postupiće se mudro ukoliko se bliži i dalja energetska sutrašnjica ocjenjuje realno. I onako ima ukazivanja da će se ravnoteža između ograničenih proizvodnih mogućnosti u energetskim granama i rastuće potrošnje teško uspostaviti. Otuda je neizbježno dok se ekonomska situacija ne konsoliduje, odabrati ono gdje je oslonac na vlastite snage u najvećoj mjeri moguće. Iluzija je bilo dosta.

## OVČARSTVO

## Prvi koraci

„Agrokomrcova“ Radna organizacija „Poljoprivreda“ iz Velike Kladuše planom razvoja do 1990. godine predviđela je značajnije zahvate u oblasti ovčarstva. Ova proizvodnja zasniivaće se na kooperativnim odnosima s individualnim poljoprivrednim proizvođačima. Prvi koraci trebalo bi da uslijede najkasnije početkom naredne godine kada se očekuje useljenje stada od oko 200 ovaca na područje Crvarevca.

Inače, od 1957. godine, na ovom području ovčarstvom se niko nije ozbiljnije bavio iako su te godine vještački oplemenjivane ovce u Podvizdu, Rajnovcu i Johovici. Međutim, iako neorganizovano, tokom nekoliko posljednjih godina mještani se sve više oslanjaju na ovu vrstu proizvodnje. Tako je prije pet godina na području komune proizvedeno 9 hiljada kilograma vune, dok je tri godine kasnije ova proizvodnja dostigla 19 hiljada kilograma.

Iako se za ovu oblast ne može dati preciznija definicija, realno je očekivati bolja vremena. To tvrde stručnjaci Radne organizacije „Poljoprivreda“.

M. PILIPOVIĆ

## NA BANATSKIM NJIVAMA

## Lopovi uzimaju i prijete

U južnom Banatu ove su godine poljske krađe češće nego ikad. Nepoznati lopovi usred bijela dana vade tuđi krompir i luk, beru kukuruz, paradajz i druge kulture. Dodač čovjek na njivu da ubere plodove svoga rada, kad tamo - našao se neko prije njega i odnio mu ljetinu.

Lopovi su vrlo „mobilni“ i izbjegavaju organe unutrašnjih poslova. Po propisu, milicija može da podnese krivičnu prijavu ako zatekne kradljivca da utovaraju plodove u svoje vozilo. A dok beru najni-

vi, i po tuđoj, smatra se - kažu - da pravi poljsku štetu.

Na njivama se pojavljuju i grupe kojima usamljeni vlasnici ne smiju ništa, čak im prijete: „Seljaci zatiču lopova na djelu, ali se moraju skloniti, jer lopovi prijete batinama.“

Vjerovato da ukradena roba dospjeva na tržište. Mnogi od prodavača nemaju ni stopu zemlje, ali se provlače pored inspekcije. Dokle god branje tuđeg kukuruz i drugih plodova bude samo mala poljska šteta, neće biti mira na njivama. M. J.

## LIČNI RAD

## Poslovnost i štednja

Zašto zanatske radionice ne bilježe gubitke? Zato što je u tim malim zanatskim radionicama produktivnost rada izuzetno visoka, zato što nema škarta jer se šteti po svim osnovama počev od repromaterijala do električne energije i što je posebno važno, nema investicionih promašaja, rekla je Vesna Perviz, sekretar Udruženja banjalučkih zanatlija na nedavnoj Skupštini OPK Banjaluka na kojoj se, između ostalog, raspravljalo o maloj privredi kao faktoru brzog zapošljavanja.

Štednja i uspješno poslovanje u oblasti ličnog rada je pandan poslovanju u udruženom radu i kao takav mogao bi da posluži kao prilog kritici banjalučkih gubitaka. Ž. L.

## REKLI SU...

## Nema druge

Svi požari, kao i ovaj najnoviji kod Splita, zahitavaju stalnu pripravnost ne samo snaga iz tih područja, nego i šire, iz Zagreba, Osijeka... Suzbijanje i držanje vatre pod kontrolom otežava vjeter, koji prijete da situaciju dovede u krajnje kritično stanje.

Nema druge, nadležni organi društvene zaštite, unutrašnje kontrole u sigurnosti morat će da poduzmu dodatne mjere kako bi se situacija s požarima prevladala. Izvršno vijeće Sabora SR Hrvatske insistira na krajnje oštrim mjerama - počevši od onih koje se odnose na ponašanje pojedinaca, do društvenih faktora, radnih organizacija i društveno-političkih zajednica, inspekcijских službi i organa društvene kontrole - kako bi se otklonili svi mogući izazivači požara - kaže Vinko Bilić.

(Vinko Bilić, član Izvršnog vijeća Skupštine SR Hrvatske)

## PRENOSIMO

S najvišeg nadležnog mjesta demantirane su glasine o nestašici naftnih derivata, a posebno benzina, dizel goriva i kerozina. Osobno je predsjednik Saveznog komiteta za energetiku i industriju rekao da su to neosnovane glasine. Malo kasno, ali bolje ikada nego nikada.

Glasine, i to neosnovane, ovaj put baš nisu širili (samo) neprijatelji socijalizma. O tome da nema superbencina po Zagrebu se prošlog tjedna naveliko govorilo. Priču su proširili oni koji u vrstu goriva nisu mogli kupiti na benzinskim crpkama.

I priču o nestašici kerozina isto su širili nedovoljno odgovorni građani. Oni su JAT-ovo ukidanje pojedinih letova i izbjegavanje pojedinih aerodroma dovodili u vezu ba: s nestašicom kerozina. Tko zna zašto?

No ako se to građanima nekako još može oprostiti, ono što je učinjeno u listu JAT-a naprosto je nedopustivo. Zapisano je crno na bijelom na kojim aerodromima nije bilo

## GLASINE

kerozina i koji su letovi zbog toga „stradali“. Od Jatovaca se neslužbeno moglo čuti i to da je neko vrijeme avlon za New York slijetao u Zürichu da uzme gorivo. Tko je, ako nema nestašice, dopuštao da se kerozin plaća u devizama, a račun dođaje i nemala aerodromska taksa?

Objašnjenje s nadležnog mjesta putem državne agencije pomoglo nam je da shvatimo i netočnost nekih priča koje su niknule na neosnovanim glasinama o nestašici nekih derivata.

Sada znamo da su lažne priče o „sigurnom uvođenju bonova“ o tome da nema dizel goriva za cisterne koje razvoze benzini i tome slično. Sve u svemu - poručuje se s nadležnog mjesta - nema nikakvog razloga za nespokoje. Dodajemo: čak i ako ne dobijete gorivo, budite sigurni da je to - neosnovana glasina. M. KOPRIVICA

## DOK TRAJU NESPORAZUMI

## Metal traži kupca

Dogovor proizvođača i potrošača metala o zajedničkom izvozu, ni nakon osam mjeseci nije zaživio u praksi. I jedni i drugi i dalje traže partnere koji će brzo ispunjavati devizne obaveze. Jer, svako, ima svoje opravdanje i računicu da izađe iz nastalog škripcpa, iako posljedice trpi društvo. Zbog nedostatka deviza željezare i proizvođači obojenih metala sve više usmjeravaju metal na inostrano tržište, dok istovremeno, domaća industrija prerade metala povećava uvoz.

Dogovor proizvođača i potrošača čelika da do kraja avgusta, uz pravo prioriteta kod banaka, obezbijede više od 300 miliona dolara nije ispunjen, kaže sekretar Opšteg udruženja crne metalurgije Jugoslavije Nikola Grčevski. Samoupravni sporazum o zajedničkom izvozu se ne poštuje, što je i bio osnovni razlog da željezare u ovom periodu izvezu 915 hiljada tona čelične robe. Istina, u taj izvoz su u računati i svi doradni i kompenzacioni poslovi sa inostranim partnerima. Otuda i procjene da će ovogodišnji izvoz biti težak 1,5 miliona tona, a pojedine željezare nagovještavaju da će se to i premašiti. Inače, planom je predviđeno da se 1,2 miliona tona čelične robe usmjeri na inostrano tržište.

Ni dogovor proizvođača i potrošača obojenih metala o zajedničkom izvozu u praksi se ne primjenjuje, tvrdi sekretar Opšteg udruženja obojenih metala Jugoslavije Miloslav Mojsilović. Industrija obojenih metala je do kraja avgusta plasirala na inostrano tržište robe u vrijednosti od 322,5 miliona dolara.

Ova grana privrede je do kraja avgusta za uvoz izdvojila 1,3 milijarde dolara, ili 10,6 odsto više nego za osam mjeseci prošle godine. Osim brodogradnje, ostale grane, industrije prerade metala zabilježile su do kraja avgusta povećan uvoz sirovina i repromaterijala. Plan izvoza od 4,2 milijarde dolara do kraja ove godine, teško da će biti ostvaren.

Proizvođači i potrošači metala, dakle, ponovo su se našli na ispitu samoupravnog sporazumijevanja i udruživanja sredstava. Iako su već kraj prošle godine planovi potreba i mogućnosti bili poznati i jednima i drugima, bez jasnih sporazuma, programi ovogodišnje proizvodnje i izvoza će se teško ostvariti. Ako je za utjehu, ovogodišnja praksa bi trebalo da bude povod da se za narednu godinu nađu prava rješenja i za proizvođače i za potrošače metala. Ovakvo i jedni i drugi će gubiti.



## „GLAS“ List Socijalističkog saveza radnog naroda

Opštine osnivači: Banjaluka, Bosanska Gradiška, Čelinac, Kotor-Varoš, Laktaši, Prnjavor, Skender-Vakuf, i Srbac.

Izdaje i štampa NIGRO „Glas“ Banjaluka, Ulica AVNOJ-a 93.

Predsjednik Poslovnog odbora NIGRO „Glas“ Edhem Čizmić

Direktor i odgovorni urednik Nebojša Radmanović

Uređuje Redakcijski kolegij: Mirko Kisjan, (banjalučka hronika) Emin Krkić, (popodnevni desk) Tomo Marić, (sport), Miloš Milinović (Bosanska krajina), Arif Slić (tehnička redakcija), Sabira Piragić (desk), Nada Pavačić (kultura), Nebojša Radmanović (direktor i odgovorni urednik), Fadil Smajić (hronika), Dragiša Spremo (Nedjeljni Glas).

Novinski savjet lista „Glas“ Ivan Andričić, Nusreta Borić (predsjednik) Edhem Čizmić, Milenko Čerketa, Jovo Kerkez, Radojka Kuzmanović, Predrag Lazarević, Oto Marušić, Islam Mehić, Branko Pivašević, Nebojša Radmanović, Grozda Regodić, Nenad Trifunović, Franjo Vardić.

Prvi broj „Glasa“ izašao je kao organ NOP-a za Bosansku krajinu u Župici kraj Drvara, 31. jula 1943. godine. Poslije oslobođenja „Glas“ izlazi u Banjaluci kao organ Oblasnog narodnog fronta do juna 1951. Od IX 1953. izlazi kao organ SSRN pod imenom „Banjalučke novine“, a od 29. novembra 1955. pod imenom „Krajiške novine“. Od 13. maja 1963. list ponovo izlazi pod imenom „Glas“. Ukazom Predsjedništva SFRJ od 19. jula 1968. „Glas“ je odlikovan Ordenom zasluga za naroda srebrnim zrcama. Od 8. februara 1983. „Glas“ izlazi kao dnevni list.



IZBORNE AKTIVNOSTI U OPŠTINSKOJ ORGANIZACIJI SK KOTOR-VAROŠ

## Dogovor sa sekretarima

KOTOR-VAROŠ, 17. oktobra - Izbori su prilika za kritičko sagledavanje i unapređivanje metoda i sadržaja rada osnovnih organizacija SK. Ovo je istaknuto na dogovoru sekretara OOSK na kojim su razmatrani zadaci oko sprovođenja izborne aktivnosti u opštinskoj organizaciji SK. Na ovom radnom dogovoru vođena je rasprava i o sprovođenju Zaključaka 16. sjednice CK SKJ i naglašeno je da je neophodno u svim sredinama analizirati u kojoj mjeri su ostvareni doneseni zaključci.

U raspravi o kadrovskim rješenjima naglašeno je da u toku evidentiranja kadrova treba polaziti i od radne ocjene dosadašnje aktivnosti i opredijeljenosti za socijalističko samoupravljanje. Predloženo je da treba dati povjerenje uvođenju mnogo većeg broja novih kandidata na odgovorna mjesta, posebno iz neposredne proizvodnje.

Prema usvojenom programu izborni sastanci u OOSK održane se do kraja decembra ove godine.

D. K.

KOTOR-VAROŠ: AKTIVNOST OPŠTINSKE KONFERENCIJE SAVEZA PENZIONERA

## Briga o standardu

KOTOR-VAROŠ, 17. oktobra - U programu rada opštinske organizacije Saveza penzionera posebna pažnja se poklanja zaštiti standarda korisnika penzija. Podaci o tome da od 917 penzionera, oko 36 odsto ima mjesečna primanja manja od deset, a 45 odsto do dvadeset hiljada dinara, ukazuju da je ugrožen standard penzionera sa niskim primanjima. Zbog toga se kroz razne vidove pružanja pomoći nastoji pomoći penzionerima. Od Boška Babića, sekretara Predsjedništva Opštinske konferencije Saveza penzionera smo upoznati da je ove godine 57 penzionera dobilo 3.600.000 dinara kreditnih sredstava za stambenu izgradnju. Dodijeljeno je i 120 hiljada dinara porodicama umrlih korisnika penzija iz Fonda solidarnosti. Iz sredstava Štedno-kreditne zadruge ove jeseni dodijeljene se krediti za nabavku zimmice.

I pored napora koji se preduzimaju i dalje su aktuelni stambeni problemi penzionera. Opštinska konferencija Saveza penzionera se obratila prije dvije godine svim OOUR-ima sa preporukom da se radnicima prije odlaska u mirovinu riješi stambeno pitanje, ali poziv nije naišao na dovoljnu podršku. Nešto više se uradilo na učlanjenju penzionera u Štedno-kreditnu zadrugu. Međutim, od strane organizacija udruženog rada izostala je aktivnost na dodjeli naknade za korištenje godišnjeg odmora i upućivanje iznemoglih penzionera u banjisko-klimatska lječilišta. Uspješna saradnja je ostvarena sa Opštinskim vijećem Saveza sindikata, koje ove godine dodijelilo novčanu pomoć za 23 penzionera po pet hiljada dinara.

D. K.

## PRNJAVOR Potreban SIZ za protivpožarnu zaštitu

PRNJAVOR, 17. oktobra - Raspravljajući o inicijativi vatrogasnog društva o formiranju SIZ-a za protivpožarnu zaštitu, IO Skupštine opštine Prnjavor donio je zaključak da se krene u samoupravnu proceduru formiranja ove interesne zajednice.

Predsjedništvo OK SSRN, zaključeno je na sjednici, trebalo bi da obraduje inicijativni odbor koji bi uradio elaborat o opravdanosti i načinu finansiranja ove interesne zajednice.

D. Č.

## BESPRAVNO

Bespravni rad čak i u oblasti ličnog rada sve više uzima maha. Prema ocjeni Udruženja banjalučkih zanatlija, kada bi se spriječio bespravni i dopunski rad, samo ličnom radu na području banjalučke regije bez ikakvih novih ulaganja moglo bi se zaposliti oko 6 hiljada kvalifikovanih i visokokvalifikovanih radnika.

!?

U P.JANIĆIMA KOD CAZINA

## Više pilećeg mesa

CAZIN, 17. oktobra - Mesna industrija u Pjanićima kod Cazina, iako najmlađa osnovna organizacija udruženog rada u sastavu velikokladuškog „Agrokomerc“, za tri godine postojanja stekla je izuzetna iskustva u preradi, posebno pilećeg mesa i pripremi jela.

Za prvih devet ovogodišnjih mjeseci produktivnost je za 10 odsto veća nego u istom razdoblju lani. Uz to, povećana su izdvajanja u fondove, te ekonomičnost.

Iz ovog kolektiva početkom oktobra krenule su i prve veće pošiljke kupcima van granica naše zemlje. Riječ je o tržištima Čehoslovačke, Švedske, Belgije i Savezne Republike Njemačke.

U Mesnoj industriji dnevno se preradi 8,5 tona pilećeg mesa.

M. P.

OVIH DANA U SELU SUBOTICA

## Prvi autobus

● Iako je u selu svega četrdesetak kuća, autobuska linija sa Banjalukom će utoliko više značiti što ovom selu gravitiraju i zaseoci susjednih sela Mjesne zajednice Goleši

tara i ta je dionica puta bila neuređena, na čemu je ovdje radeno četiri-pet godina, dok je ove godine prosječan put u dužini od 2,5 kilometra i tako stvorena mogućnost za otvaranje autobuske linije i u naše selo - veli Boro Blagojević, predsjednik MK SSRN Goleši, mjesne zajednice kojoj pripada i Subotica. - Autobuska linija će biti utoliko opravdanija što ovom selu gravitira veći broj zaselaka susjednih sela naše mjesne zajednice.

Svečano otvorenje nove autobuske linije označio je jedan od najstarijih aktivista sela Nikola Popović, predsjednik Podružnice SSRN Subotica. Ovom prigodom izveden je i prigodan kulturno-umjetnički

program kom su učestvovali glumci Adem Čejvan i Nenad Nešo Zubović, harmonikaš Željko Čeranić, književnik Miloš Milojević i osnovci Osnovne škole „Milorad Umjenović“ iz Pervana. U akcijama gradnje i uređenja puta, pored ostalih, posebno su se istakli Nikola Popović, Glišo Gajić, Milan Vranješ, Bogdan Momić, Milutin Milojević, Grujo Momić, Vlado Sever, Brane Čergić, Savo Vukelić i Branko Radević.

- Selu još nedostaje prodavnica na čijoj gradnji i otvaranju ćemo upravo sada raditi - veli Nikola Popović. - Pored Mjesne zajednice Goleši veliku nam pomoć u ovim našim aktivnostima pružaju SIZ za razvoj i unapređenje sela, zatim neki OOUR-i AIPK, „Bosanska krajina“ i banjalučka Skupština opštine.

Jučerašnje stavlje u selu Subotica na kraju još jedne radne pobjede kamenčić je u bogatom mozaiku razvoja ovog sela i cijelog kraja.

R. Pr.

ZABILJEŽENO U BANJALUČKOJ TOPLANI

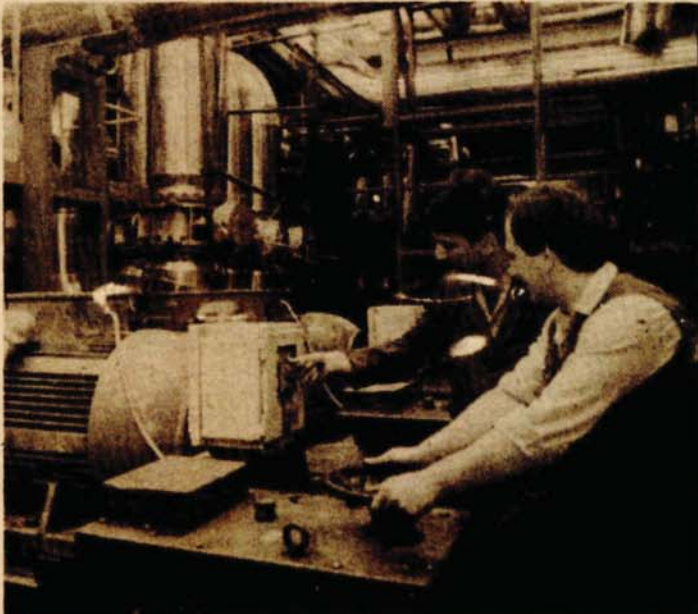
# „Toplana ovdje, prijem“

BANJALUKA - U srijedu, do petnaest sati, služba za reklamacije Gradske toplane ubilježila je 107 primjedbi i primila više od hiljadu telefonskih poziva građana. I u poslijepodnevnom satima, po isteku radnog vremena, telefoni su zvonili bez prestanka, pa su Zoran Balvan, rukovodilac službe distribucije i Nenad Vujmilović, KV-električar, imali poslovno pune ruke posla podižući telefonske slušalice, bilježeći adrese i javljajući dežurnim ekipama nove zadatke.

- I jutros je nepredviđeno došlo do kvara na jednom kotlu. Osposobljen je negdje oko 14 sati, ali je tada nastavio da radi samo polovinom kapaciteta. Moram reći da smo mi radnici Toplane već na kraju snaga. Pred početak sezone grijanja trudili smo se da sve pripremimo i radili smo po cijeli dan, sada nas, opet, kvarovi tjeraju da tako nastavimo. Radise poslije podne, u toku večeri... Tačno je da je dobrim dijelom naša „krivica“ što ne grijemo kako valja, zbog kvarova, ali građani nas često pozivaju i zbog razloga koji nisu u našoj nadležnosti - kaže Zoran Balvan.

Josip Kuljanac, Tomo Vukolić, Miroslav Šaule, Edin Sobo, Predrag Šobot, Juro Debeljak, Dragan Malčić, Marinko Pajić, Svetislav Prole, Željko Petković su radnici Toplane koje smo zatekli u srijedu poslijepodne, poslije radnog vremena. Ostvarili su u prosjeku u posljednja tri-četiri dana po 36-40 sati prekovremenog rada. Ovo dodatno zalaganje im se neće moći platiti. Zauzvart, preraspodjelom moju „zaraditi“ poneki slobodan dan. Ali, od toga, kažu, slaba vajda, jer Toplana i onako ima malo radnika, pa te slobodne dane neće ni iskoristiti. - Ostvario sam već 40 do 50 prekovremenih radnih sati, a biće ih sigurno još. Dogovorili smo se da ovaj rad, poslije redovnog radnog vremena, ne bude plaćen, jer za to i nema novca. Dobiću slobodne dane. Međutim, ja još nisam ni godišnji odmor stigao iskoristiti, kaže Edin Sobo, KV-mašinbravar.

Pred početak nove sezone SIZ stanovanja nije izvršio svoju oba-



Iz pogona proizvodnje - puštanje u rad cirkularne pumpe

vezu i nije pregledao i provjerio instalacije u zgradama. Tako radnici Toplane, uz birgu o podstancima i cjelokupnom sistemu grijanja, moraju sada obilaziti podrumne zgrade i proveravati šta nije u radu. Jer, mnogi su u toku ljeta vrijeme popravki, ili mijenjanja radijatora jednostavno zavrnuuli ventile, ispustili vodu iz kućnih instalacija, a o tome nikoga nisu obavijestili.

Zato na telefon službe za reklamacije stižu i pozivi koji bi morali biti upućeni drugima. Ipak, dvije

dežurne ekipe ih prihvataju i trude se da ih u što kraćem roku otklone. Zato se proteklih dana priručna radio-stanica nije ni isključivala i gotovo bez prestanka su u etar išle slične poruke:

- Toplana ovdje, dežurnoj ekipi: Omladinska 93, najvjerovatnije dopuna vodom na četvrtom spratu, Tadije Odića, nema grijanja, Bulevar revolucije 6, nema grijanja, Franje Harazina 63 do 71, nema grijanja, Marinko, javi se. Jesi li razumio? Prijem!

D. RELJIĆ

KAKO SE GRIJU ČELINČANI

## Vruće cijene, hladni radijatori

● Već trećeg dana u novoj sezoni grijanja pokazuju se propusti koji najavljuju da se mogu ponoviti prošlogodišnji problemi

ČELINAC, 17. oktobra - Poučeni prošlogodišnjim problemima oko grijanja članovi Izvršnog odbora SO Čelinac razmatrali su još prije mjesec dana informaciju o stanju i obavljenim pripremanjima za ovu sezonu grijanja. U Toplani su istakli da u ovoj godini, i pored teškoća oko nabavke uglja i nedovoljnih sredstava, ne bi smjelo biti većih problema. Međutim, na samom početku odnosno trećeg dana otkako je počela isporuka energije, ima slabosti koje ukazuju na to da će biti poteškoća. Umjesto vrele, u radijatore stiže topla voda. S pravom se čuju reagovanja stanara i vlada strah da će i ove zime biti dosta nevolja sa zagrijavanjem stanova i prostorija. Zbog toga je dosta i onih koji su nabavili peći i rezerve drveta, kako bi u najtežim situacijama mogli da se griju.

## SKUPLJE GRIJANJE

Uz povećanje cijene stanarine, vode, odvoza smeća i drugih komunalija izvršni odbor SO Čelinac odobrio je i povećanje cijene grijanja. Tako će Čelinčani od 15. oktobra ove godine umjesto dosadašnjih 125 dinara plaćati grijanje 144 dinara po jednom kvadratnom metru, ili 15 odsto više.

Prošle godine, zbog teškoća i neredovne isporuke energije, nisu na vrijeme izmirene obaveze, a desetine korisnika grijanja se našlo pred nadležnim sudom da riješi problem naplate. Ima slučajeva da uslijed slabosti građani traže da se isključe sa vrelododne mreže i da im iz Toplane ne isporučuju energiju. U cjelokupnoj problematiki ima i problema oko održavanja vrelododne mreže, jer se znako je dužan da obavlja te poslove. Prije dva dana zaposleni iz komunalne radne organizacije „Čelinca“ skinuli su sloj zemlje sa dijela toplovođa na lijevoj obali Vrbanje i to tako stoji, a da se ništa ne radi na daljoj opravi.

Interesantno je napomenuti i to daje iz čelinačke toplane stigao zahtjev Izvršnom odboru Skupštine opštine za povećanje cijena kojim se traži da se umjesto dosadašnjih 125, plaća oko 163 dinara po kvadratnom metru stambenog prostora.

S. M.

KOTOR-VAROŠ

## Raste proizvodnja

KOTOR-VAROŠ, 17. oktobra - Kotorvaroški OOUR, u oblasti industrije ostvarili su za devet mjeseci ove godine fizički obim proizvodnje za 18 odsto veći u odnosu na isti period prošle godine, a za oko šest odsto od planirane proizvodnje. Svi OOUR-i su ostvarili veću proizvodnju, osim OOUR-a „Bosna“, koji zbog izmjene asortimana proizvodnje ima za oko dva odsto manju proizvodnju. Najveće povećanje proizvodnje zabilježeno je u proteklom devetomjesečnom

periodu u OOUR-u za proizvodnju kože „Boksvel“ i u oblasti drvopredivačke industrije.

U navedenom periodu ostvaren je izvoz u vrijednosti od oko 1.290 hiljada dolara, ili za oko osam odsto više u odnosu na isti period prošle godine. U istom periodu izvoz je realizovan u vrijednosti od 968 hiljada dinara, indeks ostvarenja izvoza oko 18 odsto, ili za 25 odsto od plana.

D. K.

## BIHAĆ Sekundarne sirovine

BIHAĆ, 17. oktobra - Radna organizacija „Sirovina“ iz Bihaća u ovoj godini prikupice 50 hiljada tona sekundarnih sirovina na području zapadnokrajске regije, što predstavlja povećanje 45 odsto u odnosu na prošlu godinu.

F. P.



# SAMI SMO KRIVI

● **Kada su se građevinari, nakon godina blagostanja i opijenosti, počeli buditi, ostala je glavobolja** ● **Jedan majstor deset dodavača** ● **Skupocjena daska blažujka reže se kao da je otpadak** ● **Zbog čega je rečeno da inženjeri koji su radili na objektu u Novakovićima mogu slobodno pocijepati diplome**

BANJALUKA, 17. oktobra - OOUR „Građenje“ koji posluje u sastavu SOUR-a GIK „Kozara“ ima hiljadu zaposlenih i bar toliko problema. Za većinu teškoća koje ih tište komunisti su na sinočnjem sastanku, kojem je prisustvovao i Rudi Kolak, član CK SKJ, rekli: sami smo krivi.

Istina je da su građevinari godinama bili opijeni razigranom izgradnjom, pravim blagostanjem. Nakon svake, pa i poslovne opijenosti dolazi trijezjenje, pa i mamurluk. U „Građenju“ i te kako ima - glavobolje. Ima i posla, kažu ovdje, ali ga sada, kako su organizovani i kako rade i ne mogu prihvatiti i završavati u predviđenim rokovima i kvalitetom koji se traži.

## NEKOĆ JE BILO DRUGAČIJE

I na prethodnim akcionim konferencijama Partije i Sindikata govorilo se, kao i sinoć, uostalom, o tome da ovdje dvije godine nemaju regres, da su lični dohoci veoma niski, da dvije godine nije dijeljen stan, da smanjene investicije uzimaju danak, da je uočljiva nemotivisanost i nedisciplina, da su ostarjeli i ljudi i mehanizacija.

Nekoć nije bilo tako. „Krajina“, radna organizacija u čijem je sastavu i OOUR „Građenje“, je gradila Banjaluku. Živjelo se dobro, ali se nije mislilo na sutra. A građevinarsko sutra došlo je i to mnogo neveselije nego juče.

Imamo stotinu invalida rada, a istovremeno ne možemo ni stipendijama obezbijediti esare, zidare, armirače. Uz to, očigledna je i nelojalna konkurencija koja šteti i nama a i drugim građevinarima u kolektivu. Reorganizacija je zadaća koja ne trpi odlaganje. Nešto moramo mijenjati da bismo išli naprijed - kaže predsjednik Akcione konferencije SK Trajče Trajčevski.

Asim Kulenović, direktor OOUR-a, je istakao da je očigledna prekapacitiranost, da je niska akumulacija, više od 50 odsto osnovnih sredstava amortizovano i dodao:

„Evo, juče nijedna od tri naše betonare nije mogla da radi. Za jednu betonaru treba nam stara milijarda. A šta da čovjek kaže na gradilištu željezničke stanice kad nema betona, a može se dnevno ugrađivati 150 kubika?“

## INŽINJERI IDU U SIZ-ove

Jedna od nevolja ovog kolektiva, pa i građevinarstva uopšte, je fluktuacija radne snage. Odlaže ljudi tamo gdje je hljeb meksi. Obično u SIZ-ove.

Inženjer koji je radio na izgradnji medicinskog centra otišao je u Institut zaštite na radu. Ruku na srce, može li se čovjeku prigovoriti ako ide tamo gdje će mu biti bolje. Ali, do kada će to uvijek biti bolje negdje na drugoj strani? Sa tri inženjera, koliko ih sada imamo, teško izlazimo na kraj s poslom - kaže Momčilo Pajić.

A koliko je to teško sada u građevinarstvu, najbolje govori kvalifikovani zidar Žarko Kurtinović kada kaže, a to nije potrebno posebno dokazivati, da se sa oko dva mstara miliona, koliko zaradi, ne može živjeti.

Istina je i to da se još može čuti da dodjelji pa i nastavnici kažu učenicima: ako ne budeš učio, bićeš ti meni zidar ili tesar. I to građevinarima teško pada. S razlogom.

Za 11 godina, koliko sam ovdje, 50 inženjera je prošlo kroz naš kolektiv. Nije u pitanju samo lični dohodak nego i tretman, odnos prema struci i nauci. Donekadno nas je bilo deset, sada smo trojica. Tako to ne može - smatra Rade Kovačević.

## KO REŽE BLAŽUJKU

Da se uz ovakav rad ne može dalje, naglasio je i Pero Gambiroža, pomenuvši da su građevinari dobrim dijelom krivi za stanje u kojem su se našli.

Prije nekoliko dana sam gledao sa petog sprata kako grupa od 11 radnika sjedi. Niko ni da se pomjeri. Prvih dana kada sam ponovo došao u ovaj kolektiv, desetak rukovodilaca mi je došlo da kaže da imaju sas-tanke koji se moraju održati baš u radno vrijeme. Tako ne možemo naprijed. I, napokon, moramo prekinuti s lažnim drugarstvom koje uvijek ispostavlja velike račune. Isto tako ne mogu „Krajina“, IGM i „Vrba“ biti jedni drugima konkurenti. Ali, ljudi, moramo napokon shvatiti da se prema društvenom moramo drugačije odnositi. Gledam neki dan kako čovjek mirno reže dasku blažujku, a kubik je 50 starih miliona. Svakodnevna je slika na našim gradilištima da uz jednog majstora radi deset - dodavača. O cijenama koje nisu povoljne ne bih šire ni govorio, osim da danas u „Krajini“, oni koji to treba da rade, ne umiju izračunati cijenu kvadratnog metra stana. A o tome kako radimo rekao bih da svaki inženjer koji je radio ikada na objektu u Novakovićima može slobodno pocijepati svoju diplomu. Ili, zar nije van pameti da se desetak kilometara od hale za izradu elemenata koja je druga po veličini u državi, gradi druga. Što će nam fasadna platna za Novakovice iz Slovenije ili kamen iz Italije - rekao je Gambiroža.

Građevinari su diskutovali upravo kako je trebalo. Nisu počeli od krova, nego od temelja, od osnovnih problema i sinoćnja diskusija je dobar pouzdan temelj budućim aktivnostima. Nije se sinoć bježalo od kritike i samokritike. Govorilo se otvoreno, u brk. Ako se tako bude i djelovalo, teškoće će se otklanjati.

A KASIPOVIĆ

# ŠANSNA NA PAPIRU

● **Organizovanog razvoja male privrede na području velikokladuške opštine nema jer nedostaje program: ono što se čini rezultat je napora pojedinih kolektiva** ● „Saniteks“ je otišao naj-dalje, nudeći privatnicima da se bave izradom rezervnih dijelova i ambalaže, proizvodnjom duvana i brizgane plastike

Mala privreda na području velikokladuške opštine, s pravom se može reći, tapka u mjestu. Nasuprot jasnim društvenim opredjeljenjima, administracija je isplela komplikovanu mrežu formalnosti, što se negativno odrazilo na interes, posebno povratnika iz inostranstva. Uz to, postoji i niz drugih nedorečenosti. Osnovno u svemu je nepostojanje programa razvoja male privrede. Međutim, neke organizacije udruženog rada izradile su vlastite planove. Najdalje je, čini se, otišao „Saniteks“.

Zaposleni u ovom kolektivu izvršili su selekciju materijala, poluproduziva i proizvoda koje, na obostrano zadovoljstvo, mogu raditi i privatnici.

Do sada, ističe Ramo Hirkić, rukovodilac Službe za plan i razvoj, interes „Saniteksa“ za saradnju s malom privredom ostvarivao se u tri pravca: u oblasti proizvodnje na bazi duvane i brizgane plastike, izradi rezervnih dijelova i ambalaže. Definisanije oko stotinu proizvoda male privrede za kojima ovaj proizvođač sanitetskog materijala ima potrebu i interes, a čija vrijednost godišnje dostiže stotinu miliona dinara.

Međutim, vidljivo je da zainteresovanost male privrede za saradnju sa „Saniteksom“ nije na željenom nivou, što uslovljava da ovaj kolektiv ostvaruje plodnu saradnju s malom privredom dru-

gih komuna iz više socijalističkih republika.

Šta je razlog neznatnom interesovanju sugrađana, teško je odgovoriti, ističu u „Saniteksu“. Napomenimo da ova organizacija udruženog rada nudi jasne odnose i potpunu informaciju. Osnovno je da se zainteresovani orijentisu na proizvodnju materijala i predmeta koje ovaj kolektiv obezbjeđuje iz uvoza. A to su, razne kopče za elastične zavoje, dugmad, zihernadle, razni proizvodi od plastike.

Posebna šansa pružena je za oko 4 hiljade Kladaušana koji se nalaze na privremenom radu u inostranstvu i susjednim socijalističkim republikama i koji su u raznim fabrikama stekli potrebna iskustva. „Saniteks“ je, čak, izrazio spremnost nabavke sirovina i materijala, te potrebnih alata i kalupa.

Kakvi će se rezultati ostvarivati u razvoju male privrede na području kladauške opštine, ne samo na osnovu podsticaja iz „Saniteksa“ već i drugih kolektiva, rizično je prognozirati. Izvjesno je, kada je riječ o „Saniteksu“, da će ovaradna organizacija, koja zapošljava nešto više od 1.900 radnika, već do kraja godine uložiti napore za ostvarenje saradnje u oblasti kućne radinosti, proizvodnjom narodnih nošnji, tekstilnih rukotvorina i suvenira. Time će, sasvim sigurno, biti stvorene još veće šanse za razvoj male privrede u ovoj sredini.

Milan PILIPOVIĆ

## KAD ZAHLADE KOTLOVNICE U JAJČKOM NASELJU BARE

# Drvocjep na asfaltu

● **Većina stanara bila je prinuđena da se preorijentira na čvrsta goriva - uglj i drvo i da ih smjesti u prostorije namijenjene za smeće, u podrumске hodnike, vešernice, na balkone** ● **Zelene površine, asfaltnе staze i parkovi pretvoreni u drvocjep: šta da rade ljudi kad niko ne traži rješenja da se naselje organizovanije grije?**

Kotlovnice koje su na lož ulje zagrijavale stambeni prostor u nekim jajačkim četvrtima ugašene su prije dvije godine. Dogodilo se isto i sa onom na Barama, najvećem i najljepšim naselju u Jajcu, koja je zagrijavala preko 500 stanova. Razlozi su gotovo identični sa onim iz nekih susjednih komuna: stanari nisu mogli da plaćaju previsoku ekonomsku cijenu koja je bila uslovljena a radna organizacija što se „gaši“ kad i kotlovnice, nije imala vlastitih sredstava ni za kakvo subvencioniranje cijena. Istina, činjeni su napor od izvršnog odbora Skupštine opštine da se prevaziđe zajednički problem, utoliko više što je zima bila već na pragu, ali od svega toga vajda nije bilo.

Nevolje stanara na Barama nisu bile samo u hitnoj preorijentaciji na neko drugo ogrjevno sredstvo. Struja, zbog čestih redukcija ali i previsoke cijene, bila je kakvo-takvo rješenje samo za mali broj stanara. Veoma male podrumске prostorije nisu omogućavale da se uskladišti uglj ili drva ni za jedan kvartal sezone grijanja, čak nafta zbog nedostatka namjenski građenog skladišnog prostora nije ni mogla doći u kombinaciju.

Kotlovnice su, bez obzira na sve, zahlađene. Rješenje, iako je bilo pokušaja, još nije nađeno. U stvari, u posljednje vrijeme njega više niko i ne traži. Većina stanara

preorijentisala se na upotrebu krutog goriva - uglja i drva. Skladišta su nađena u bivšim prostorijama namijenjenim za smeće, podrumskim hodnicima, vešernicama, na balkonima. A što se ticalo rezanja i cijepanja drva i uglja, to se već od samog početka radilo i radi na asfaltnim i zelenim površinama, u parkovima, na cvjetnjacima. Naravno, i ustanovama je izvršena preorijentacija namještaja. Pošto prostorije namijenjene za dnevni boravak nisu imale dimnjake, na brzu ruku, ali i uz često veća oštećenja prostorija, prebacivane stvari su tamo gdje im nikada nije bilo mjesta.

I, eto, dogodilo se to što se i dogodilo. Sada, šest godina nakon početka izgradnje, niko nije mogao ni pretpostaviti da će se u ovom lijepom naselju raditi ono što se već treću godinu radi. Teški kamioni kao na neko skladište, pravo iz neke obližnje šume, dovlače drva, istovaraju ih, a nakon kraćeg sušenja, ili kako ovdje kažu provjetravanja, slijedi rezanje motorkama, a potom cijepanje, pa onda raspoređivanje po pomenutim prostorijama. Sve se to, naravno, radi uz pomoć susjeda, poznanika i prijatelja, kao što se nekada u seoskoj idili radilo na radnim poljima i cvjetnim livadama. S tom razlikom što umjesto pjesme, ovim čudnim mobarima ton daju ogromni tranzistori ili kasetofoni. I to usred najljepšeg jajačkog naselja.

H. KLIPPO

## OVIH DANA U KLJUČKIM SELIMA

# Stiže zarada iz Vojvodine

Gotovo od pamtljivijeka stanovnici mnogih planinskih sela Ključke opštine nisu uspijevali da iz posne zemlje dobiju dovoljne količine hljebnog žita i kukuruza da bi se prehranili i sačuvali stočni fond od propadanja. Zbog toga su bili prinuđeni da po završetku poljoprivrednih radova krenu na žitorodna polja Vojvodine i nadničarenjem zaraduju žuto zlato. Ta praksa se zadržala i sve do današnjih dana.

Upravo ovih dana počele su da pristižu i prve količine zaradenog kukuruza iz Vojvodine. Poslije obavljenog posla mnogi od ovih gorštaka krenuće za bijelim stazama put slavonskih ravnica.

G. DAKIĆ



Prva pošiljka kukuruza u Sitnici

TVORNICI OBUČE U MRKONJIĆ-GRADU U ZAVRŠNOJ FAZI

# Srednjoškolci obučari

● **Tvornica gornjih dijelova obuće u Mrkonjić-Gradu, smještena na 3200 kvadratnih metara funkcionalnog prostora, kad počne da radi punim kapacitetom zapošljavaće 450 radnika** ● **Uporedo sa završnim radovima na objektu pristižu mašine i oprema, a vrši se i obuka kadra za što uspješniji start**

Ukoliko se pripreme za puštanje u pogon nove tvornice obuće u Mrkonjić-Gradu budu odvijale po planu, i ako se nadoknadi izvjesno kašnjenje kod pokrivanja krova i nekih drugih radova, probna proizvodnja u najnovijem pogonu Tvornice obuće „Bosna“ iz Banjaluke mogla bi krenuti već početkom iduće godine. Ovaj, peti po redu proizvodni kapacitet izvan sjedišta Radne organizacije (prethodna četiri podignuta su u Kozarcu, Kotor-Varoši, Bronzanom Majdanu i Krupi na Vrbasu) gradi se u skladu sa opredjeljenjima iz tekućeg srednjoročnog plana, odnosno dugoročne politike disperzije kapaciteta u nedovoljno razvijena područja Bosanske krajine.

Građevinski radovi na objektu tvornice počeli su u martu ove godine, umjesto u januaru kako je bilo

predviđeno, pa se kasnilo već na startu, zbog vremenskih neprilika. U toku ljeta donekle je ubrzana dinamika radova i trenutno su najkritičniji krovopokrivački na pokrivanju krova koje je „Gradnja“ iz Mrkonjić-Grada povjerila „Krivaji“ iz Zavidovica - objašnjava Ivica Opačak, član Odbora za izgradnju dodaje da se očekuje završetak gradnje do kraja godine i pored pomenutih teškoća.

Uporedo sa izgradnjom tvorničke hale ugovorena je kompletna oprema - uvozna i domaća - a jedan dio već je isporučen. Ukupna ulaganja u izgradnju objekta i nabavku opreme iznose 516 miliona i 364 hiljade dinara, a za obrtna sredstva takođe je obezbijeđeno 80 miliona. Puštanjem u pogon ovog kapaciteta za proizvodnju gornjih dijelova obuće, povećava se ukupan obim proizvodnje Tvornice

obuće „Bosna“ i obezbjeđuje dalje povećanje izvoza.

Pogon za proizvodnju gornjih dijelova obuće u Mrkonjić-Gradu, koji je smješten u modernom i funkcionalnom prostoru od tri hiljade 200 kvadratnih metara i opremljen najsavremenijim mašinama, zapošljavaće 450 radnika kad počne raditi punim kapacitetom. Pošto se za sada u Mrkonjić-Gradu ne obrazuju kvalifikovani obučari, moraću se organizovati obuka po grupama, koje će se uvoditi u proizvodnju. U ovom trenutku jedna takva grupa koja broji 52 radnika dolazi autobusom u Banjaluku, gdje je organizovana svakodnevna teoretska i praktična obuka. Polaznici koji završe ovaj kurs stiču internu kvalifikaciju.

Ovdje se uglavnom radi o prekvalifikaciji kadra sa srednjom stručnom spremom koji je registrovan kod Zajednice za zapošljavanje, pa ce otvaranje ovog pogona za nerazvijenu mrkonjičku opštinu značiti, prije svega, mogućnost intenzivnijeg produktivnog zapošljavanja.

N. STANOJEVIĆ-FAJKOVIĆ



KOMISIJA PREDSEDNIŠTVA CK SKJ ZA PREDSTAVKE, ŽALBE I MOLBE

## Opreznije prema anonimnima

● **Nadležne komisije u budućnosti neće rješavati anonimne žalbe, ali ih moraju proučavati, jer su vrlo često pouzdan indikator zbivanja u društvu i raspoloženja u zemlji**

BEOGRAD, 17. oktobra (Tanjug) — Anonimnih žalbi u Savezu komunista biće sve dotle dok se ne obezbijedi zaštita pojedinaca koji se „usuđuju“ da višim partijskim organima ukažu na zloupotrebe, malverzacije i nedosljednost u njihovim sredinama. Ta objektivna uslovljenost anonimnog obraćanja zahtijeva fleksibilniji odnos Saveza komunista prema „bezimenim“ žalbicima, rečeno je na današnjoj sjednici Komisije Predsjedništva CK SKJ za predstavke, žalbe i molbe.

Taj stav, naravno, ne dovodi u pitanje opredjeljenje Predsjedništva CK SKJ da je anonimni dijalog za Savez komunista neprihvatljiv. Takve žalbe nadležne komisije i ubuduće neće rješavati, ali ih moraju proučavati, jer su, vrlo često, pouzdan indikator zbivanja u društvu i raspoloženja u zemlji. Isto tako, Savez komunista bi se morao pozabaviti činjenicom zašto komunisti počesto nemaju hrabrosti da određene pojave u društvu kritikuju pod punim imenom i prezimenom.

JUGOSLOVENSKO—ITALIJANSKA PRIVREDNA SARADNJA

## Uvoz preteče izvoz

● **Privrednici upozoravaju da se zatvaranje tržišta Evropske ekonomske zajednice sve više odražava i na naš izvoz u susjednoj zemlji**

BEOGRAD, 17. oktobra (Tanjug) — Jugoslovenski izvoz u Italiju od početka godine do kraja septembra vrijedio je 652,8 miliona dolara, što je 5,9 odsto više nego u istom prošlogodišnjem razdoblju. Uvoz je istovremeno porastao za 13,2 odsto i iznosio 699,4 miliona dolara. Članovi Sekcije za Italiju Privredne komore Jugoslavije, ocjenjujući danas ove rezultate, upozorili su da će bez ubrzan

tehnološke modernizacije jugoslovenske privrede i razvoja novih modernih proizvoda doći do daljeg usporavanja stope porasta izvoza. Nagli porast plasmana jugoslovenskih proizvoda u proteklih četiri — pet godina u Italiju bio je prvenstveno moguć zahvaljujući sve većem učešću tehnološki složenijih gotovih proizvoda i smanjenju prodaje sirovina. U 1984. izvoz u Italiju, trećeg po obi-

Vjerovatno zato, rečeno je, što se „kola slome“ na onome ko kritikuje, što nema odgovornosti za one koji su prouzrokovali takvo stanje Komisija je, recimo, u prvih šest mjeseci ove godine zatražila da se „na terenu“ preispitaju navodi iz 121 potpisane predstavke. Pokazalo se da je polovina tačna ili djelimično tačna, pa ipak, oni koji su imenovani kao nosioci nesamoupravnog i nekomunističkog ponašanja, manje—više, prolaze nekažnjeno. Rezultat čitave akcije uglavnom se svodi na otklanjanje pojedinačnih nepravdi.

Članovi Komisije smatraju da bi se sve nadležne partijske komisije morale više angažovati na otklanjanju uzroka, pa tek onda posljedica. Tada bi i anonimnih žalbi bilo manje.

mu razmjene spoljnotrgovinskog partnera Jugoslavije, porastao je za trideset odsto u odnosu na prethodnu godinu.

Privrednici su upozorili da se zatvaranje tržišta Evropske ekonomske zajednice sve više odražava i na izvoz u Italiju. Učestali su i zahtjevi italijanskih konkurentskih firmi da naši izvoznici sami ograniče količinu robe koju će plasirati u toj susjednoj zemlji, bez obzira na povoljnije jugoslovenske cijene. U protivnom najavljuju antidampinške tužbe u sudištu EEZ.

SASTANAK AKTIVA SK

AKADEMIJE NAUKA I UMJETNOSTI KOSOVA

## Šta žele književnici?

PRIŠTINA, 17. oktobra (Tanjug) — Na sastanku Aktiva SK Akademije nauka i umjetnosti Kosova razmatrana su neka aktuelna idejno—politička kretanja među književnim stvarateljima. Konstatovano je, kako je saopšteno, da je u stvaralačkoj i intelektualnoj djelatnosti, posebno u posljednje vrijeme, došlo do pojave nekih tendencija koje su suprotne tekovinama naše revolucije i socijalističkom samoupravljanju. Takva nepoželjna kretanja došla su do izražaja i u Društvu književnika Kosova, naročito pojavom otvorenog pisma jednog broja književnika, koji stvaraju na srpskohrvatskom jeziku.

Komunisti članovi Akademije smatraju da poslije svestrane diskusije, koja se odvija u

● **U stvaralačkoj i intelektualnoj djelatnosti, posebno u posljednje vrijeme, došlo je do pojave nekih tendencija suprotnih tekovinama naše revolucije i socijalističkom samoupravljanju**

pojednim kulturnim i naučnim ustanovama Kosova i sa književnim stvarateljima, zatim u Opštinskom komitetu SK, Predsjedništvu Pokrajinskog komiteta SK Kosova treba da utvrdi stavove u vezi sa prevazilaženjem sadašnje situacije u Društvu književnika Kosova.

Na sastanku Aktiva komunista Akademije obavezani su članovi SK Društva književnika Kosova da svestrano podrže stavove Predsjedništva PK SK Kosova i odlučno se založe za ozdravljenje i prevazilaženje sadašnjeg stanja u Društvu, kao i da svojom odlučnom borbom protiv nacionalizma, prije svega u svojoj nacio-

nalnosti, doprinesu poboljšanju međuljudskih i međunarodnih odnosa u samom Društvu književnika Kosova, kao i svestrano saradnji tog društva sa svim društvima književnika u Jugoslaviji, kaže se na kraju saopštenja.

GRADSKA KONFERENCIJA SSRN LJUBLJANA OSUDILA ISPADE NA SPORTSKIM SUSRETIMA

## Vrijeđanje dostojanstva sporta

● **Uz najoštriju osudu nacionalističkih i huliganskih ispada ozbiljno upozoreno da se moraju dosljedno otklanjati svi uzroci koji dovode do njih**

LJUBLJANA, 17. oktobra (Tanjug) — Nacionalistički i huliganski ispadi grupe gledalaca na nedavnoj hokejaškoj utakmici „Kompas—olimpije“ sa „Crvenom zvezdom“ i nespportsko ponašanje na košarkaškoj utakmici KK „Smelt—olimpije“ i „Zadra“ u Ljubljani, prvenstveno vrijedaju dostojanstvo sportske publike i omalovažavaju zalaganja sportista. Činjenica da je sve više takvih poja-

va istinski zabrinjava i iziskuje od svih sportskih faktora i subjektivnih snaga odlučnu akciju za suzbijanje ovih društveno štetnih događaja i ponašanja.

To je naglašeno u zaključcima sjednice Predsjedništva Gradske konferencije SSRN Ljubljane koje je raspravljalo o događajima na pomenutim sportskim susretima. Predsjedništvo je najoštrije osudilo takve pojave i naglasilo da će CK

SSRN Ljubljane učiniti sve u okviru njenih snaga i djelovanja da se takvi primjeri više ne ponove. „Sada kada najoštrije osuđujemo te pojave istovremeno ozbiljno upozoravamo da moramo dosljedno otklanjati sve uzroke nacionalističkih i ostalih nekulturnih ispada. Otklanjanje i kažnjavanje samo posljedica ipak nije dovoljno. Slažemo se da su sportske i sudačke organizacije zaostriježila pravila ponašanja sudionika sportskih takmičenja i sa time u vezi povećale i prava sudaca. Ali ujedno, i sudije imaju izuzetno važnu ulogu i veću odgovornost kao vodeći akteri sportskog susreta. Nemalo puta su sudije oni koji svojim odlukama na igralištu izvan njega tendenciozno suđenjem i neprihvatljivim ponašanjem iritiraju gledaoce. Predsjedništvo CK SSRN Ljubljane zahtijeva da sportski savezi na svim nivoima kao i sudačke organizacije, prouče kvalitet, sposobnost i odgovornost sudaca. Predsjedništvo CK SSRN traži od sportskih organizacija i klubova, te sredstava javnog informisanja da sa svoje strane učine sve što je u njihovoj moći da se u Ljubljani nespportski događaji ne bi više ponavljali. Prvenstveno je nužno, da se više učini za vaspitanje gledalaca, da se poboljša kvalitet organizacije utakmica, da se osigura maksimalna sigurnost igrača i sudaca, da se striktno zabrani točenje alkoholnih pića i tome slično. Sve to treba da pomogne da Ljubljana i dalje bude stvarno sportsko središte, gdje će sportisti iz svih krajeva Jugoslavije biti dobrodošli i gdje ćemo demonstrirati visoku kulturu prijateljstva, drugarstva i sportskog takmičarskog duha“, kaže se u saopštenju Predsjedništva Gradske konferencije SSRN Ljubljane.

ODNOSI SKJ — KPF — Izvršni sekretar Predsjedništva CK SKJ doktor Stanislav Stojanović, koji je u Francuskoj boravio u radnoj posjeti na poziv Komunističke partije, razgovarao je sa članom Politburoa i sekretarom CK KPF Maksimom Gremecom. Razgovori su se odnosili u prvom redu na pitanja saradnje Saveza komunista Jugoslavije i Komunističke partije Francuske, stanja u međunarodnim odnosima i kretanja u radničkom i progresivnom pokretu. Izvršenja je i opsežna razmjena informacija o razvoju jugoslovensko—francuskih odnosa i o aktivnosti SKJ i KPF na nacionalnom planu i borbi za društveni napredak i mir u svijetu.

DELEGACIJA CRNE GORE VRATILA SE IZ MAĐARSKE — U Beograd se vratila iz trodnevne zvanične i prijateljske posjete Mađarskoj delegacija Izvršnog vijeća Crne Gore. Delegaciju je predvodio predsjednik Izvršnog vijeća Skupštine SR Crne Gore Radivoje Brajović. U delegaciji su bili i direktor Republičkog zavoda za društveno planiranje Milivoje Laušević, kao i zamjenik predsjednika Republičke komisije za odnose sa inostranstvom Draško Noveljić.

DOPUTOVALA DELEGACIJA KRFA — U Beograd je doputovala delegacija grada Krfa, sa gradonačelnikom Janisom Korkurisom na čelu. Na surčinskom aerodromu delegaciju su sačekali predstavnici Društva oslobođilačkih ratova Srbije do 1918. godine, sa predsjednikom Milošem Jošićem, jednim od 1300 kaplara, i predstavnicima grada Kruševca.

Delegacija Krfa će posjetiti Memorijalni centar „Josip Broz Tito“, biće primljena u Skupštini grada Beograda, a zatim će nastaviti put za Kruševac gdje će se obaviti svečanost pobratimljenja dva grada.

RAZGOVOR O POLOŽAJU ŽENA — Predsjednice Savezne i Pokrajinske konferencije za društveni položaj i aktivnost žena, Branislava Trivić i Zorica Štrbac razgovarale su u Subotici sa delegacijom Nacionalnog savjeta žena NR Mađarske, koju predvode predsjednik Lajošne Dušek, potpredsjednik Ferencne Fogoš i Georgina Voš. Tema razgovora bila je položaj i aktivnost žena u dvije prijateljske zemlje.

PRIPREME ZA 10. KONGRES SKH — Komisija CK SKH za organizacione pripreme 10. kongresa Saveza komunista Hrvatske razmotrila je dosadašnji tok priprema za što uspješnije održavanje najvišeg skupa komunističke ove republike, koji će se, kako je ranije utvrđeno, održati u maju ljuđe godine u Zagrebu.

Ocijenjeno je da se sve pripreme odvijaju po utvrđenim planovima, a sada su precizirani i sasvim konkretni zadaci užih radno—operativnih grupa za dalje poslove na organizacijsko—tehničkim pripremama kongresa.

DALMACIJA NAKON TURISTIČKE SEZONE



Markarska: Potiskuje li strani domaćeg turistu?

## Stranci ruše rekorde

● **U osam mjeseci ostvareno 22 miliona i 515 hiljada noćenja, što je za 15 odsto više nego u istom prošlogodišnjem periodu, a računa se da bi se do kraja godine mogao ostvariti rekordni promet od 26 miliona noćenja**

SPLIT, 17. oktobra (Tanjug) — U Dalmaciji je u prvih osam mjeseci ove godine ostvareno 22,515.000 turističkih noćenja. To je za 15 postovije nego u istom periodu prošle godine. Prvi put u povijesti turizma u ovoj regiji broj noćenja inozemnih turista premašio je broj noćenja domaćih turista. Strani gosti realizirali su 11,481.000 noćenja, što je čak za 25 posto više nego u prvih osam mjeseci prošle godine, dok su Jugoslaveni ostvarili 11,034.000 noćenja, ili za 6 posto više nego u istom razdoblju prethodne godine.

S obzirom na dobru popunjenost hotelskih i drugih smještajnih kapaciteta u prošlom mjesecu, kao i na dobar početak vansezona, jer trenutno u Dubrovniku, Markarskoj, Zadru, Hvaru, Splitu, Trogiru i Šibeniku boravi oko 45.000 turista, očekuje se da će Dalmacija do kraja godine ostvariti rekordan promet od oko 26 miliona noćenja. Uzimajući prosjek potrošnje in-

ozemnih gostiju od 30 dolara dnevno, dalmatinska regija ostvarice ukupno preko 400 miliona dolara deviznog priliva.

Protokla sezona pokazala je da Dalmacija kao cjelovita turistička regija u našoj zemlji ima privlačnu moć na inozemnom tržištu, ali zbog niza ograničavajućih faktora u toku ljetne turističke špice ne može udovoljiti sve većim zahtjevima evropskog tržišta. Prije svega, ukupni hotelski kapaciteti, od oko 72 hiljade kreveta, nedovoljni su da zadovolje potražnju glavnih turoperatora u zapadnoevropskim zemljama u jeku sezone. Drugi značajni ograničavajući faktor je prometna izoliranost regije, jer je jadranska turistička cesta, koja se pokatkad naziva magistralom, odavno postala usko grlo za sve veći broj individualnih gostiju koji bi željeli do jadranskih plaža, na potezu od Zadra do Dubrovnika, stići vlastitim automobilima.

KONGRES SLAVISTA JUGOSLAVIJE

## Raznovrsne teme

SARAJEVO, 17. oktobra (Tanjug) — Kongres slavista Jugoslavije koji se održava na Igmanu kod Sarajeva, u prisustvu oko 400 naših istaknutih poznavalaca ove oblasti, nastavio je danas rad u sekcijama. Sekcija za jezik radila je u dvije grupe i podneseno je oko 20 referata, izlaganja, izvještaja i osvrti o razviku jezika i jezičkih normi, kulturi našeg jezika, upotrebi turcizama u našem jeziku i drugim aktuelnim pitanjima jezičke problematike kod nas. U sekciji za književnost takođe se radilo u dvije grupe a podnesena su 22 referata u kojima se razmatralo dometi pojedinih literarnih djela naših i inostranih autora.

Govoreno je o odnosu folkloru i pisane riječi, žanru plača u ruskom narodnom stvaralaštvu, srpskom romantizmu i narodnoj književnosti, ranoj lirici Ive Andrića i Miloša Crnjanskog, Krleži, Čopiću, Laliću i drugim našim literarnim stvarateljima. U sekciji za nastavu bilo je riječi o makedonskom i slovenačkom jeziku u osnovnim i srednjim školama na srpskohrvatskom jezičkom području, specifičnostima nastavnih planova i programa srpskohrvatskog jezika na Kosovu, kulturi čitanja i drugim aspektima ove problematike.

Kongres slavista Jugoslavije nastavlja rad.



PORUKA MILKE PLANINC | PREDSDJEDNIKU GENERALNE SKUPŠTINE UN

# PODRŠKA PRAVU NA SLOBODU

● **Usvajanje Deklaracije o davanju nezavisnosti zemljama i narodima pod kolonijalnom upravom od strane Generalne skupštine Ujedinjenih nacija bio je istorijski akt svjetske organizacije**

BEOGRAD, 17. oktobra (Tanjug) — Predsjednica SIV-a Milka Planinc uputila je predsjedniku Generalne skupštine Ujedinjenih nacija poruku povodom 25-godišnjice Deklaracije o dekolonizaciji, u kojoj se kaže: „Usvajanje deklaracije o davanju nezavisnosti zemljama i narodima pod kolonijalnom upravom od strane Generalne skupštine Ujedinjenih nacija bio je istorijski akt svjetske organizacije. To je bio snažan podsticaj i ohrabrenje narodima koji su se nalazili pod kolonijalnom dominacijom da istraju u svojoj opravdanoj borbi za slobodu i nezavisnost, za stvaranje ciljeva Ujedinjenih nacija. Deklaracija je oživotvorenje duha i slova Povelje Ujedinjenih nacija o pravima ljudi na slobodu i dostojanstven život. Ona je imala presudnu ulogu u jačanju međunarodne solidarnosti u naporima za ubrzanje procesa dekolonizacije na širokim svjetskim prostorima.“

Svjetska organizacija je u svom 40-godišnjem djelovanju najkрупnije rezultate postigla upravo na polju oslobodjenja i emancipacije naroda.

Politika i pokret nesvrstanosti od samog svog nastanka, borbu protiv kolonijalizma i za oslobodjenje naroda stavili su u centar svoje ak-

tivnosti. U svom dvadesetpetogodišnjem djelovanju pokret nesvrstanih zemalja dao je snažan pečat uspješnom ishodu antikolonijalne revolucije.

I pored velikog ostvarenja u primjeni Deklaracije o davanju nezavisnosti zemljama i narodima pod kolonijalnom upravom, svjedoci smo, međutim, žilavih nastojanja da se u nekim dijelovima svijeta uz upotrebu najgrublje sile održe odnosi dominacije, eksploatacije i rasne diskriminacije.

Takva politika pretvara danas jug Afrike u jednu od najozbiljnijih kriznih žarišta sa nesagledivim posljedicama za mir i stabilnost u ovom regionu, a i u svijetu u cjelini. To pred međunarodnu zajednicu postavlja obavezu najodlučnije i hitne akcije za uklanjanje svih prepreka koje stoje na putu slobodnog i ravnopravnog razvoja naroda.

U tome prioritetan zadatak je preduzimanje konkretnih mjera uz primjenu sankcija predviđenih Poveljom Ujedinjenih nacija za obuzdavanje agresivne politike režima aparthejda u Južnoafričkoj Republici i za okončanje ilegalne okupacije Namibije kako bi njen narod konačno ostvario slobodu i nezavisnost na osnovu već usvojenih odluka svjetske organizacije.



Predsjednica SIV-a Milka Planinc

Takođe, potrebno je dalje istrajno angažovanje Ujedinjenih nacija da narodi nesamoupravnih teritorija bez obzira na njihovu veličinu i ekonomsku snagu ostvare neotuđivo pravo na samoopredjeljenje u skladu sa odredbama Povelje Ujedinjenih nacija i Deklaracije o dekolonizaciji.

U skladu sa principima politike nesvrstanosti i tradicijom vlastite borbe za oslobođenje i nezavisnost SFR Jugoslavija će kao i do sada dosljedno pružiti svoj puni doprinos uklanjanju ostataka kolonijalizma u svijetu, likvidaciji aparthejda i punom ostvarenju Deklaracije o dekolonizaciji.

POČEO SKUP LIDERA ZEMALJA KOMONVELTA

## Sankcije protiv Pretorije

● **Britanski premijer Margaret Tačer ostala izolovana na skupu lidera 49 zemalja**

NASAU, 17. oktobra — Skup lidera zemalja Komonvelta počeo je u znaku gotovo jednodušnog zahtjeva da se primijene energetske i efikasne ekonomske sankcije protiv rasističkog režima u Pretoriji, čija politika aparthejda izaziva sve žešći otpor ogromne većine afričkog stanovništva i sve oštrije osude širom svijeta. Već juče raširio se otvaranje samita u Nasauu, glavnom gradu Bahama, pokazalo je da će se Velika Britanija naći opasno usamljena zbog svog protivljenja primjeni ekonomskih sankcija protiv Botivog režima u Južnoj Africi — javlja Tanjug.

Indijski premijer Radživ Gandi, javlja indijska novinska agencija PTI, odlučno se založio za sveobuhvatne i obavezne sankcije protiv rasističkog režima u Pretoriji. Predsjedavajući pokreta nesvrstanosti Radživ Gandi je istakao da se više ne može odlagati eliminacija aparthejda koji je nazvao jednim od najvećih zala čovječanstva, kao što su siromaštvo i drugi globalni međunarodni problemi.

Lider mnogoljudne nacije od 800 miliona žitelja, zemlje koju je imperijalni London svojevremeno smatrao „najljepšim draguljem u kolonijalnoj kruni“, op-

tužio je Pretoriju da „koristi sva raspoloživa brutalna sredstva u ugnjetavanju i iskorišćavanju afričkog stanovništva“ i da zapravo vodi pravi rat čije posljedice trpe i susjedne nezavisne zemlje.

„Civilizovani svijet ne može više tolerisati takvu užasnu politiku i praksu“ — upozorio je predsjednik Zimbabvea Robert Mugabe.

Zambijski predsjednik Kenet Kaunda, koji je nedavno izabran za predsjedavajućeg „prve linije fronta“, pod čijim okriljem se nalaze afričke zemlje koje su najčešće na meti južnoafričke agresije i pokušaja političke i druge destabilizacije, izjavio je u Nasauu da sadašnje stanje u Južnoj Africi odgovara „tempranoj bombi“ čija eksplozija se može svakog trenutka očekivati.

Britanski premijer Margaret Tačer ostala je izolovana na skupu lidera 49 članica Komonvelta, organizacije koja okuplja bivše britanske kolonije. Velika Britanija, čije investicije u Južnoj Africi se procjenjuju na 14 milijardi dolara, smatra da bi primjena ekonomskih sankcija protiv Pretorije navodno još više otežala položaj afričke većine, povećala opasnost od rasnih sukoba i dovela do još veće nepopustljivosti bijelih upravljača.

REDAKCIJSKI KOMENTAR „PRAVDE“ PRED ŽENEVSKI SUSRET

## NI PEDLJA UZMICANJA

● **Krajnje je neizvjesno da li je moguće krenuti iz čorsokaka u koji su dospjeli sovjetsko-američki pregovori o ograničavanju trke u naoružanju**

MOSKVA, 17. oktobra (Tanjug) — Mjesec dana uoči ženevskog susreta Gorbačov — Regan, Sovjetski Savez je čvrsto uslovio smanjenje strateškog nuklearnog naoružanja sa potpunom zabranom ofanzivnog kosmičkog oružja. Sudeći po današnjem redakcijskom komentaru vodeće „Pravde“ — svi sovjetski prijedlozi koje je nedavno iznio u Francuskoj generalni sekretar Gorbačov naći će se na ženevskom stolu pregovora sa jasno postavljenim uslovom za njihovu realizaciju: zabranom stvaranja, ispitivanja i širenja kosmičkog oružja.

Sovjetski prijedlozi obuhvataju i smanjivanje za 50 odsto strateškog nuklearnog na-

oružanja, pri čemu bi Sjedinjene Američke Države zadržale 1680 raketa koje mogu da dosegnu sovjetsku teritoriju, a SSSR 1250 raketa. Međutim, obje strane bi imale oko šest hiljada nuklearnih glava — što bi, prema procjenama moskovskih eksperata, obezbijedilo održavanje ravnoteže, istina na znatno nižem nivou.

Upravo je ovaj sovjetski prijedlog, pored ostalih, možda glavni adut sa kojim Gorbačov dolazi na ženevske pregovore. Ali i on je čvrsto vezan sa američkim odustajanjem od „zvjezdanog rata“. Zbog toga je krajnje neizvjesno da li je moguće krenuti iz čorsokaka u koji su dospjeli sovjetsko-američki pregovori o ograničavanju trke u naoružanju.

POLJSKA POSLIJE IZBORA

## „PODZEMLJE“ NIJE USPJELO

● **Poljaci su izabrali „sejm nacionalnog sporazumijevanja“ koji treba da nastavi započete privredne i društvene reforme**

VARŠAVA, 17. oktobra — Nikada u novijoj istoriji Poljske parlamentarni izbori nisu budili toliko interesovanje u zemlji i svijetu, kao ovi posljednji. Prethodni, održani prije pet i po godina, protekli su gotovo nezapaženo. U međuvremenu, zemljom su protutnjale mnoge oluje, pa se od izbora očekivalo ne samo utvrđivanje novog sastava Sejma već i odmravanje raspoloženja društva prema programu i osnovnoj liniji rukovodećeg vrha zemlje.

Društveno raspoloženje izraženo je, između ostalog, sa oko 79 odsto učešća birača, na prošlogodišnjim izborima za narodne odbore glasalo je oko 75 odsto građana. To povećano interesovanje Poljaka da odluče o predstavničkom tijelu u ovdšnjim uslovima znači mnogo, i označava polaganu, ali stalnu liniju rasta društvenog povjerenja.

Sigurno je da će se među Poljacima „starog kova“ naći i onih nezadovoljnika koji će se prisjetiti da je, na primjer, na izborima 1980. godine učestvovalo 98,9 odsto birača! Samo nekoliko mjeseci kasnije u „vrućem avgustu“ pokazalo se koliko je bilo krhko to jedinstvo nazivano „podzemlje“ koje je imalo problema“. Takvu fasadu sadašnje rukovodstvo nije željelo.

U nezapamćenoj predizbornoj kampanji pojavili su se i glasovi političkog „podzemlja“ koje je pozivalo građane da bojkotuju izbore. Rezultati glasanja pokazali su da je „bojkot bojkotovan“ što bi trebalo još više da smanji manevarski prostor opozicije. Ona je izgubi-

la bitku i u dva „vrucica“ grada — Gdanjsku i Novoj Huti, ali jenesumnjivo da ovi gradovi ostaju najbolnije tačke u životu zemlje o čemu, pored ostalog, govore podaci o učešću u izborima (65. odnosno 68 odsto). Leh Valensa je saopštio da ih je bilo najviše 50 odsto, na šta je vladin predstavnik za štampu Ježi Urban saopštio da „jedva što su počeli izbori, a Valensa je saopštio da zna kakvi će biti njihovi rezultati“. Urban je dodao da to „nisu ozbiljne izjave, već pokušaji Valense da ne ostane zaboravljen“.

U Gdanjsku i Novoj Huti zabilježeni su i jedni incidenti prilikom izbora. Poslije obreda u crkvama, poznatim kao „politički klubovi“, dio građana je pokušao demonstracije. Bilo je uhapšenih i pritvorenih. To je uglavnom sve što je pošlo za rukom „podzemlju“, iako dio Poljaka, izlaskom na izbore, ne podržava sve poteze vlasti, već osnovnu liniju i prihvata sve očituju istinu da poljske probleme jedino mogu riješiti Poljaci.

Nikola STANOJEVIĆ

IZGLASAN USTAVNI ZAKON U PAKISTANU

## Ukida se vanredno stanje

ISLAMABAD, 17. oktobra (Tanjug) — Pakistanska nacionalna skupština izglasala je noćas zakon o ustavnim amandmanima, koji se predstavlja kao osnovni uslov za ukidanje vanrednog stanja. Amandmanima je unekoliko smanjeno diskreciono pravo predsjednika da raspusti skupštinu, a uneseni su i neki članovi koji bi trebalo da obezbijede ravnomjerniju podjelu vlasti između predsjednika i premijera.

Odmah nakon usvajanja ustavnih amandmana, premijer Džunedžo je izjavio da su „sada stvoreni uslovi za ukidanje vanrednog stanja do 31. decembra, a možda i ranije“.

ŽENEVA

UOČI SUSRETA REGAN — GORBAČOV

OD DOPISNIKA TANJUGA

## BITKA ZA INFORMACIJE

**Očekuje se da će susret na vrhu u Ženevi pratiti tri do četiri hiljade novinara, a američka televizijska mreža već „zaposjela“ sve važnije punktove u gradu**

ŽENEVA, 17. oktobra — Iako do susreta na vrhu u Ženevi imaviše od mjesec dana, bitka svih mogućih medija za „pokrivanje“ ovog istorijskog događaja na obali Lemanskog jezera uveliko se razgara. Procjenjuje se da će se za tu priliku u Ženevi sjatiti između tri i četiri hiljade novinara sa svih strana svijeta, a najviše — naravno iz SAD.

Malobrojnim stalno akreditovanim stranim dopisnicima u Ženevi je jasno da će u vrijeme sovjetsko-američkog samita (19. i 20. novembra) morati da izdrže jaku konkurenciju u još veću agresivnost čitavih četa svojih kolega sa druge strane Atlantika nego što je to bio

slučaj u vrijeme januarskog dijaloga Džordža Šulca i Andreja Gromika. Tadašnja gužva u tjeskobnoj Ženevi, gdje je bilo jednako teško probiti se kroz smetove „istorijske zime“ i pravu američku opsadu do telefona i teleksa u pres-centru hotela „Interkontinental“, sama po sebi je ukazivala na nova izuzetno važna zbivanja u američko-sovjetskim odnosima.

Cijelu tu informativno-političku predstavu američko-sovjetskih razgovora u makro izdanju Ženeva će vidjeti u drugoj polovini novembra, kada će, kako meteorolozi predviđaju američka televizijska velesila imati izgleda više sreće

nego u januaru u korišćenju ženevskog pejzaža za jedan događaj koji će zaokupiti pažnju maltene čitavog svijeta. Organizatori susreta Regan-Gorbačov su se potrudili da ovog puta zavedu više reda u korišćenju raspoloživog kapaciteta za prikupljanje i prenošenje informativnog materijala u svim vodovima.

Kao najjača i najorganizovanija informativna snaga Amerikanci su već zakupili hotel „Interkontinental“ za svoj pres-centar. Švajcarska Konfederacija i sama Ženeva, kao domaćini samita, planirali su da za svu ostalu štampu organizuju pres-centar u poznatom ženevskom međunarodnom centru za konferencije. Ta palata je udaljena nekoliko stotina metara od „Interkontinentala“, ali se još ne zna kakve će veze postojati među njima.

Tehničke prethodnice svih ame-

ričkih televizijskih mreža već su proučile i raspodijelile sve važnije uglove u gradu, koncentrišući „udarne“ kamere na Lemanskom keju.

S krova najelitnijeg hotela „Hiltona“, na desnoj obali Lemana — gledano niz Ronu koja iz njega ističe — biće uperene američke kamere prema Mon Blanu koji će biti neštedimice korišćen kao simboličan geografski okvir za američko-sovjetski „samit“.

Ne samo iz razloga prestiža nego i zbog odlične lokacije ženevskog „Hiltona“, američka televizijska vojska je još ljetos na juriš osvojila ovaj hotel. U njegovim preskupim apartmanima, čiji su redovni gosti petrolejski priičevi i bankarsko-finansijski magnati, biće smješten generalštab s udarnim trupama televizijske armije SAD.

Momčilo BLAGOJEVIĆ



# Odbijen američki zahtjev

● Naši nadležni organi utvrdili da je zahtjev o pritvaranju i ekstradiciji Mohameda el Abasa bio pravno neosnovan

BEograd, 17. oktobra (Tanjug) — Na pitanje stranih dopisnika o američkom zahtjevu za ekstradiciju Mohameda el Abasa, poznatog pod pseudonimom Abu Abas, zvanični predstavnik SSIP-a Željko Jeglič dao je danas na redovnoj konferenciji za štampu sljedeću izjavu:

„U razmatranju američkog zahtjeva o pritvaranju i ekstradiciji Mohameda el Abasa, koji smo primili američkom notom od 12. oktobra, naši nadležni organi su utvrdili da je on pravno neosnovan.

Mohamed el Abas član je izvršnog komiteta PLO, koju Jugoslavija priznaje kao jedinog legitimnog predstavnika palestinskog naroda i kao takav uživa diplomatski imunitet. Mohamed el Abas je učestvovao u pregovorima oko otegot italijanskog broda koji su bili uspješno završeni.

Jugoslovenska strana je danas prije podne negativno odgovorila na notu Sjedinjenih Američkih Država.

Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije se i u ovom slučaju rukovodila istim principima kojima je uvijek bila dosljedna u svojoj spoljnoj politici.

Mohamed el Abas je na odlasku iz Italije proputovao kroz Jugoslaviju.

Željko Jeglič je dodao da svakistranac može iz Jugoslavije otputovati gdje želi i kada to želi.

Na pitanje dopisnika „Nove Makedonije“, povodom smanjenja kazne ubici jugoslovenskog ambasadora u Švedskoj, Željko Jeglič je naglasio da nema šta da doda ranijoj izjavi u kojoj je komentarisao odluku švedskih organa da ubici našeg ambasadora Rolovića i okorjelom teroristi Miru Barešiću smanje kaznu zatvora.

Želio bih da vas izvijestim da je zamjenik saveznog sekretara za inostrane poslove Budimir Lončar danas pozvao u Savezni sekretarijat inostranih poslova švedskog ambasadora u Beogradu i uručio mu tim povodom našu protestnu notu—rekao je Jeglič.

Šta možete da kažete o nedavnom boravku američkog nosača aviona „Saratoga“ u dubrovačkoj luci — glasilo je jedno od pitanja? Predstavnik SSIP-a je odgovorio:

„Američki nosač aviona „Saratoga“, na osnovu zahtjeva za rutinsku posjetu koji nam je bio dostavljen notom američke ambasade od 2. avgusta, a odobrenje s naše strane dato 18. septembra, boravio je u Dubrovniku od 11. do 14. oktobra ove godine. Američka strana je dala čvrsta uvjerenja nadležnim jugoslovenskim vlastima da brod „Saratoga“ prije i poslije uplovljenja neće učestvovati ni u kakvim vojnim odnosno vježbovnim aktivnostima. Uprkos datim obećanjima i našim očekivanjima, nosač aviona „Saratoga“ uplovio je u dubrovačku luku neposredno nakon učešća u poznatoj akciji presretanja egipatskog aviona zbog čega smo kod američke vlade uložili demarš“.

IZ REPUBLIČKOG ŠTABA CIVILNE ZAŠTITE

## Požari pod kontrolom

ZAGREB, 17. oktobra (Tanjug) — Prema informacijama dobivenim danas u Republičkom štabu civilne zaštite Hrvatske svi požari na Jadranu su lokalizovani i pod kontrolom, a neki su potpuno ugašeni. Situacija je sada zadovoljavajuća, ali se i dalje ukazuje na prisutnu opasnost, posebno zbog vjetrova koji duva na tom području.

Do kraja su ugašeni požari na Vellikom Drveniku, brdu Srd kod Dubrovnika, kod Makarske i Omiša, onaj kod Solina se drži pod kontrolom, a dalje se dežura i drže pod kontrolom požarišta u Konavlima, predjelu Zrnovici kod Prilje i kod Poreča prema Limsom kanalu.

Posljednjih nekoliko dana na dalmatinskoj obali, na potezu od Šibenika do Dubrovnika, bilo je 6 velikih požara, koji su prouzročili veliku materijalnu štetu koja se sada utvrđuje. Bilo je i više manjih požara koji su brzim intervencijama u početku ugašeni.

## U Konavlima povoljnije

● Područje između Mikulića i Molunta u donjim Konavlima pod potpunom kontrolom

DUBROVNIK, 17. oktobra (Tanjug) — U dubrovačkim Konavlima, gdje su izbili dva velika požara, situacija je povoljnija nego sinoć. To se posebno odnosi na područje između Mikulića i Molunta u Donjim Konavlima, gdje je požar pod potpunom kontrolom.

Međutim, požar na brdu Bijelotina, iznad sela Ljuta i Dinave u Gornjim Konavlima, koji je izbio sinoć u 20 sati još nije ugašen. Tokom noći gasioci su uspjeli da zaustave pro-

diranje vatre prema obližnjem selu Dubravka. Požar se, prema vijesti iz Štaba civilne zaštite, proširio na veliki prostor makije i šikare. Vjetar je jutros slabiji nego noćas, kada je bio veoma jak, pa je širenje vatre sporije.

Noćas poslije ponoći izbio je i novi požar u području Platsoline, u župi dubrovačkoj, ali je brзом intervencijom ugašen poslije svega sat i po.

HANOJ OSLOBAĐA TAJLANSKE RIBARE

## Uhapšeni na moru

BANGKOK, 17. oktobra (Tanjug) — Ministar inostranih poslova Tajlanda Sidi Savetsila izjavio je da će Hanoj uskoro pustiti na slobodu tri stotine tajlandskih ribara koji su u toku nekoliko proteklih godina uhapšeni na moru zbog ribolova u vijetnamskim teritorijalnim vodama. Vijetnamske vlasti su nedavno obavijestile tajlandskog ambasadora u Hanoju da će ribari biti oslobođeni kada za svakog od njih bude plaćena kazna u visini od pet stotina dolara, koliko je predviđeno za tu vrstu prekršaja.

To pitanje već nekoliko godina opterećuje i onako komplikovane odnose dviju zemalja. Komentatori današnjih listova u Bangkoku pozdravljaju puštanje na slobodu tajlandskih ribara, ocjenjujući taj gest Hanoja značajnim doprinosom za stvaranje bolje atmosfere u odnosima Tajlanda i Vijetnama.

HARARE

## Studentima oduzeti pasoši

HARARE, 17. oktobra (Tanjug) — Južnoafričke vlasti oduzele su pasoše deseterici studenata bjelačkog univerziteta „Stellenbaš“ u Kejptaunu. Grupa bijelih studenata namjeravala je da naredne nedjelje

otputuje u Lusaku na razgovore s predstavnicima omladinskog kruga u Južnoj Africi zadržane oslobođilačke organizacije ANC (Afrički nacionalni kongres).

TEŠKA SAOBRAĆAJNA NESREĆA KOD BOSANSKE KRUPE

## Jedan mrtav, šestoro povrijeđeno

BOSANSKA KRUPA 17. oktobra — Sinoć oko 21 sat na magistralnom putu Bosanska Krupa — Bosanski Novi u naselju Mašići došlo je do direktnog sudara „Ijata 750“ kojim je, krećući se iz pravca Bosanske Krupe u pravcu Bosanskog Novog, upravljao Jovo Jovančić iz Bosanske Krupe i automobila „Jugo“ kojim je upravljao Zdravko Beslač, takođe iz Bosanske Krupe. Tom prilikom u direktnom sudaru život je izgubio Jovo Jovančić (38), instruktor AMD iz Bosanske Krupe, a njegovi saputnici Drago

● U sudaru „flče“ i „Juga“ život izgubio Jovo Jovančić iz Bosanske Krupe

Marčeta, Jakov Grgić, Slavko Vukobrat i Miloš Varda, svi iz Bosanske Krupe, zadobili su teške tjelesne povrede. Zdravko Beslač i njegova saputnica Dragica Zaviša zadobili su lake tjelesne povrede. B.V.

TAJLAND: PRODUŽENA ISTRAGA PROTIV ORGANIZATORA DRŽAVNOG UDARA

## Ispitano 500 svjedoka

BANGKOK, 17. oktobra (Tanjug) — Penzionisani generali Rinagsak, Serm, Jot i Krase, kao i četvorica sindikalnih vođa Tajlanda, optuženih za neposredno učešće u neuspjelom državnom udaru od 9. septembra, ostaće u istražnom zatvoru do 28. oktobra. To je danas odlučio sud na zahtjev istražnih organa koji su do sada ispitali preko 500 svjedoka, uglavnom pripradnika armije i nekoliko desetina civila. Predstavnik policije je izjavio na sudu da drugo produženje istrage nad osumnjičenim vođama puča ima za cilj kompletiranje istražnog materijala poslije čega će sudu biti podnijet dokazni materijal o organizatorima državnog udara nazvanog „crni ponedjeljak“ u kojem je petoro poginulo, a 60 ljudi teže i lakše ranjeno.

IZ OKRUŽNOG SUDA U BANJALUCI

## Autom na pješake

● Ratko Bajlić (40) iz Banjaluke osuđen na 3,5 godina zatvora jer je 28. avgusta usmrtilo Vojislava Plavšića (21) iz Donje Snjegotine

BANJALUKA, 17. oktobra — Zbog teškog djela protiv sigurnosti javnog saobraćaja danas je u Okružnom sudu u Banjaluci izrečena kazna zatvora od tri godine i šest mjeseci kojom je osuđen Ratko Bajlić (40) iz Banjaluke. Presudu je izreklo Vijeće petorice, predsjedavao sudija Nenad Balaban.

Tokom pretresa utvrđeno je da je optuženi, vozeći svoj tehnički neispravan „folksvagen“ BL 117-916, na regionalnom putu Jošavka-Celinac 28. avgusta ove godine oko 21,50 sati, udario u pješake Vojislava Plavšića (21) iz Donje Snjegotine i Željana Bajić (13) iz Celinca. U ovoj teškoj nesreći Vojislav Plavšić je izgubio život, dok je Željana Bajić zadobila lakše povrede.

Do nesreće je došlo kada je, krećući se prema Banjaluci Bajić pokušao da zaobiđe zapreku na putu, koja je bila označena saobraćaj-

nim znacima. Pritom je prešao na lijevu stranu kolovoza i udario u pješake koji su se kretali iz suprotnog pravca.

Prema nalazu ljekara vještaka dr Bogdana Stojakovića, Bajić je bio u takvom alkoholisanom stanju da je postojala očigledna nesposobnost da upravlja vozilom.

Optuženi je priznao navode optužnice, osim dajevozilobilo tehnički neispravno. Izjavio je da je prije nego što je došlo do nesreće popio dvije čašice rakije i dvije flaše piva, ali da se nije osjećao umornim. Inače, nikad ne pije alkohol, ali daje to ovog puta uradio, jer se razočarao pošto njegov sin srednjoškolač nije položio popravni ispit. Naglasio je da mu je žao što je do svega došlo i da se osjeća krivim.

Sud mu je kao otežavajuću okolnost pri izricanju presude uzeo u obzir to što je i ranije bio osuđivan za djela protiv ugrožavanja saobraćaja.

Bajiću je izrečena i mjera zabrane upravljanja motornim vozilom u trajanju od dvije godine poslije izvršene kazne.

M.D.

U ULICI PARTIZANSKIH AVIJATIČARA U BANJALUCI

## Poginuo pješak

BANJALUKA, 17. oktobra — Dragoljub Gallić (50) iz Banjaluke izgubio je život u saobraćajnoj nesreći koja se dogodila sinoć oko 21,15 sati u Ulici partizanskih avijatičara (kod „Autoprevoza“) u Banjaluci.

Na njega je, dok se pješke kretao lijevom stranom kolovoza, iz neutvrđenih razloga naleteo kombi BL 922-89, kojim je upravljao Lokman Iriškić (24) iz Banjaluke.

Istraga o uzrocima ove teške nesreće je u toku. M.D.

ISPRAVKA

U vašem listu od 15. 10. 1985. godine objavljeno je na strani 7. pod naslovom „Veterinar izgubio telad“ da je mahinacije sa teladima Mile Bokan napravio radeći u ovoj radnoj organizaciji. Navedeno nije tačno, jer njegov rad u ovoj organizaciji 1980. godine nije vezan za optužnicu, koja je vezana za rad u RO „Sljeme“, OOUR Kooperacija sa selom „Zdenčina“, Radna jedinica Bosanska Dubica. Molimo da shodno Zakonu o javnom informisanju izvršite ispravku netačnih navoda. RO „KOOPERACIJA“

ČITAOCI SARADNICI

REAGOVANJA

## Da se ne zaborave

● Povodom feljtona „Vijačanska razmeda“, autora Blagoja Preradovića

Feljton autora Blagoja Preradovića vjerno je dočarao prilike u Vijačanima prije rata i u toku rata. I našeg brata Živojina je prikazao onako kako je bilo i kako je zaslužio, na čemu zahvaljujemo. Međutim, ispušteno je nekoliko imena koja bi trebalo posebno istaći, preko kojih je Živojin dobijao podatke ili se kod njih prikrivao.

1. Mirko Subotić i njegov sin Rade su bili stalni kurir i vodiči našeg brata Živojina. Izlagali su se opasnostima, ali su izvršavali zadatke, odlazeći u Prnjavor, Lišnju i druga mjesta.

2. Danica Repić, učiteljica u Vijačanima je prikrivala Živojina i Veljku Đorđevića i prije rata od žandarma, a u ljeto 1941. godine se izlagala opasnostima krijući ih i izvršavajući određene zadatke.

3. Radovan Repić je sakrivao Živojina, izvršavao mnogobrojne zadatke, a bio je glavna veza sa Ljubom Jankovićem i Milenom Milosavljević iz Potočana.

4. Fadil Imamović iz Prnjavora je dolazio češće u Vijačane, podnosio Živi izvještaj o stanju u gradu, a od njega odnosio izvještaj vezama za Prnjavor i Banjaluku.

5. Ljubo Šikanić iz Okolice kod Prnjavora je bio važna veza. Izlagao se taj mladić opasnostima, ali je poruke odnosio i donosio. Otkriven je, uhapšen i likvidiran u zloglasnom logoru Gospić.

6. Darinka Nježić, žena narodnog heroja Vida Nježića, je bila stalno na vezi. Donosila je hranu u skrovište i na vrijeme upozoravala Živojina, jer je prva saznavala obaveštenja preko opštinskih stražara i službenika.

7. Petar Preradović Pejo i Vid Cvijanović su bili povjerljivi ljudi Žive. U svako doba su se našli kod njega ili njegovog skrovišta, kada je trebalo izvršiti neki od zadataka.

Ovo su lica koja su neposredno bila u vezi sa Živom i brinula o njegovom skrovištu, premještanju i obavljanju obavještajno-kurirskih poslova.

Osim njih, mnogo lica iz zaseoka: Subotići, Nježići, Preradovići, Jernjići i drugih, u svako doba su Živu prihvatili, krili i hranili. Nanjihovom doprinosu i brizi o Živi mi, porodica njegova, zahvaljujemo.

Zahvaljujemo svim ovim ljudima i licima navedenim u feljtonu nasve mu onome što su učinili u onim prilikama za Živojina, a posebno piscu feljtona Blagoju.

Molimo Redakciju da ovo objavi.

Porodica Žive Preradovića



ŠTA JE POKAZALA ANKETA O UČENJU I ĐAČKOM SAMOUPRAVLJANJU U SREDNJOŠKOLSKOM CENTRU U BOSANSKOM NOVOM

# BISTRA DJECA I PROCENTI

● **Bubalice i štreberi su pojmovi kojima učenici daju negativna značenja. Više od polovine anketiranih smatra „da nije baš dobro mnogo učiti...“**

BOSANSKI NOVI, 17. oktobra - Kako se u našim školama provodi đačko samoupravljanje i šta misle učenici o tome? To je bilo jedno od pitanja u anketi ne tako davno provedenoj u Srednjoškolskom centru „Duro Radmanović“ u Bosanskom Novom.

Da su dobri đaci ujedno i bubalice i štreberi i slično, smatra 47,5 posto anketiranih učenika. Ostalih 52,5 posto ne slaže se s tim stavom. 54 posto učenika smatra da nije dobro baš mnogo učiti, 36,5 posto njih misli da bistri đaci nemaju baš mnogo prilike da se dokažu u toj školi, a 27 posto učenika slaže se s tvrdnjom da bistri đaci ne moraju da uče.

-Budući da učenici pojmovima bubalice i štreberi u pravilu pretpostavljaju negativna značenja, nameće se pitanje kakva može

biti motivacija tih učenika prema učenju i školskim aktivnostima uopšte. Oni najverovatnije ne žele da i njih smatraju takvim, a ako se uspješni u nastavi, vjerovatno ne žele da se taj uspjeh pripisuje radu i učenju, pa ne žele ni priznati da uče, ili u svoju aktivnost privlače Nenuđ Suzić, doskorašnji pedagog u Srednjoškolskom centru u Bosanskom Novom.

Ti učenici mogu se prepoznati u izjavama „učim što moram“, „učim kad moram“, „učim samo kod onih profesora kod kojih se mora učiti“, „učim za test“ i tako dalje.

Jednu od presudnih uloga i mogućnosti utjecaja na stavove učenika o učenju imaju razrednici. Oni mogu najviše djelovati „svojim primjerom“ prenoseći pozitivne stavove i vrijednosti na učenike predavanjima i odgojnim radom o

odjeljenjskoj zajednici. Tako čine koordinacijom rada predmetnih nastavnika, angažovanjem pedagoga i psihologa, ostvarivanjem saradnje s roditeljima i slično.

I letimična anketa pokazuje da je učenje aktivnosti koja zaslužuje sistemski pristup i organizovanu akciju.

Da u školi praktično ne postoji đačko samoupravljanje, smatra 45 posto učenika. Najveći je problem u tome što su ti učenici dobrim dijelom u pravu. Pri tom je, međutim, ozbiljan problem i to što 55 posto učenika ne vidi ili ne želi da vidi da učeničko samoupravljanje u školi ne funkcioniše kako bi trebalo.

Uz to, vrlo je mali broj učenika uključen u nekakve samoupravne aktivnosti, na primjer, u Savjet škole, Konferenciju SSO, pa se i tu nazire dio uzroka ovakvim učeničkim odgovorima.

Ferhat KORAJAC

UTUZLI

## Festival dokumentarnog filma

TUZLA, 17. oktobra - Prikazivanjem filma „Eho Sutjeske“, večeras u Tuzli počinje 18. festival jugoslovenskog dokumentarnog i kratkometražnog filma „Tuzla 85.“ Tema tuzlanskog festivala je „Rad i stvaralaštvo“. U toku tri večeri biće prikazano 26 filmova, od kojih su 17 u konkurenciji.

Poljednjeg dana pred tuzlanskom publikom biće promovisan i novi dokumentarac, film o sto godina fabrike soli Tuzla, koja se obilježava ove godine.

KNJIŽEVNE MANIFESTACIJE

## „STAZE“ ZA PRIMJER



Djeca Bosanske Krupi umiju slušati pjesnika

Posljednjih godina, zvanično i nezvanično, na odgovornim i manje odgovornim mjestima, razgovara se o broju i svrsi književnih susreta kojih, da podsjetimo, u Bosanskoj krajini ima trenutno sedam - slične koncepcije i sličnog sadržaja. Organizacija svih ovih manifestacija uglavnom je stereotipna tako da su one vremenom okoštale u institucije. Postoje želje da se nešto izmijeni, da bude manje susreta, te da različitije budu koncipirani. No, trenutno, to su samo želje.

Nedavno smo pisali o susretima, održanim već, ocijenjujući ih bili veoma malo afirmativni. Ako bismo, između svih ovih susreta, izdvojili jedan po dobroj organizaciji i kvalitetnom programu onda bi to bile „Čopičeve staze djetinjstva“, nedavno završene u Bosanskoj Krupi. Organizatori su spremno dočekali učesnike, uglavnom pisce za djecu i književne kritičare, a publika je posebna priča. Dječaci i djevojčice, učenici pet osnovnih škola sa područja bosanskokrupske komune imali su prilike da se sretnu sa pjesnicima „iz lektire“, da čuju živu riječ pisaca. U posljednjoj godini, prisustvujući većini književnih večeri organizovanih u Banjaluci, i Bosanskoj krajini, ovaj izvještaj nije

upoznao pažljiviju i zahvalniju publiku od one koja je ispunila salu Doma kulture u Bosanskoj Krupi. Tome su, naravno, doprinijeli i sami učesnici susreta, jer su uspjeli da uspostave, neposredan kontakt sa posjetioci.

Posljednji dan „Čopičevih staza djetinjstva“, posvećujući ga Čopičevom jeziku, još neispitanom od naših lingvisti i kritičara, organizatori su pogodili pravu temu. Tročasovni razgovor, veoma zanimljiv i inspirativan, vjerovatno će u vremenom postati temelj za nova i sveobuhvatnija istraživanja o Čopičevom jeziku, jeziku njegovih junaka. Učesnici okruglog stola bili su cijelo vrijeme u dijalogu sa prisutnima, tako da se i ovaj, takozvani tematski dio susreta razlikovao od ostalih sličnog tipa. Umjesto čitanja saopštenja, kako je to već uobičajeno, poznavao Čopičevog jezika i jezika junaka njegovih djela, vodili su živ otvoren razgovor između sebe sa publikom.

Može se kazati da ovi književni susreti, organizovani deseti put u Bosanskoj Krupi nerazvijenoj krajiškoj komuni, mogu poslužiti kao primjer organizacije književnim manifestacijama slične vrste i namjene, a sa dužom tradicijom.

N. GUZIJEAN

DANAS U PRNJAVORU

## Smotra stvaralaštva narodnosti BiH

PRNJAVOR, 17. oktobra - Sutra poslije podne u Prnjavoru počinje peta tradicionalna Smotra stvaralaštva narodnosti Bosne i Hercegovine. Nastup na ovoj dvodnevnoj priredbi najavili su članovi nekoliko amaterskih društava iz Daruvara zatim banjalučki Taras Ševčenko i „Veseli brijeg“, „Bratstvo“ iz Crnogolju, Čehoslovenska besjeda iz Nove Vesice kao i nekoliko društava iz prnjavorske opštine. Smotra se otvara u petak 18. oktobra u 16 sati, prigodnim nastupom pionirskih sekcija u osnovnoj školi „9. maj“, a potom će se u Domu kulture održati cjelovečernji nastup gostiju iz Daruvara. U subotu poslije podne, nakon razgovora za okruglim stolom o smotri, nastupice učesnici u velikoj sali Doma kulture i hotela Nacional.

B. R.

POVODI

## Profesori traže Homera

Programom školske lektire svi učenici prvih razreda usmjerenih škola u Banjaluci obavezni su pročitati „Ilijadu i Odiseju“. Djela svjetske kulture, prilog opštoj kulturi mladih. Ali, ne leži vraže: u Narodnoj i univerzitetskoj biblioteci „Petar Kočić“ samo 18 primjeraka. U školskim bibliotekama, za koje rekoše da nemaju ni dinara za nabavku novih knjiga, tek pokoji primjerak, obavezno iskidanih listova. Nedostaju baš ona bajna pjevanja mudrog Homera koja se izričito traže. Zvone telefoni, prepisuju se Pri-

jamovi govori, prebrojava trojanska vojska, ne zna se ni ko pije ni ko plaća, a profesori čekaju pročitati se mora...

Srećom, cijela gužva oko Prajsa pružila je onima koji „nikad nisu čuli“ nove podatke za debate i ratove. Učenici će nekako povezati sukobe i opsade, bar ova generacija. Do sljedeće, biblioteke bi morale nabaviti nove primjerke dobrih knjiga da publika Homerova ipak ne ostane slijepa.

N. P.

U VELIKOJ KLADUŠI

## Spomenici još čekaju

VELIKA KLADUŠA, 17. oktobra - Na raznim skupovima održanim tokom ove godine u Velikoj Kladuši na kojima se raspravljalo o kulturi, najviše prostora posvećivano je analizi stanja istorijskih spomenika ovog područja, koji se nalaze pod zaštitom države, te iznalaženju mogućnosti njihovog obnavljanja.

Podsjetimo da se u Kladuši i njenoj okolini nalazi niz srednjovjekovnih utvrđenja, prije nekoliko godina počelo je obnavljanje starog grada u Velikoj Kladuši za koji su vezani i ambiciozni projekti. Kada su ostali spomenici u pitanju, malo je učinjeno. Već nekoliko godina postoji inicijativa da se pravoslavna crkva u Kladuši, koja već decenijama ne služi svojoj svrsi, preuredi u spomenik revo-

ucije. U njenim prostorima 1941. godine neprijatelj je izvršio masovan pokolj gdje je živote izgubilo oko 400 mještana. U Samoupravnoj interesnoj zajednici kulturne ističu da su društveno-političke i privredne organizacije spremne na ulaganja u obnavljanje ovog objekta koji je u prilično lošem stanju. Cijeni se da je u tu svrhu potrebno oko deset miliona dinara. Preostalo je da se s crkvenim vlastima utvrde još neke pojedinosti. Sasvim je realno očekivati da bi radovi na obnavljanju ovog spomenika, mogli početi već iduće godine.

Opšta je ocjena da su izdavanja za obnavljanje istorijskih spomenika minimalna, a potrebe izuzetno velike.

M. PILIPOVIĆ

## Poslije Hadsona i Velsa

● **Hadson je svijetu otkrio priču o svojoj bolesti, žrtvujući svjesno proždrljivoj publici lik idola i krajnje intiman život** ● **Orson Vels - genije na margini**

Da je Rok Hadson, kupajući se u bazenu svoje holivudske vile, umro od infarkta, stigla bi ga sudbina svih ostarih zvijezda - poneki nekrolog u novinama, članak osrednje dužine i specijaliziranim časopisu i pitanje onih za koje film postoji najviše dvije-tri godine unatrag: „Ko je taj uopće bio?“ Međutim, herojski čin otkrivanja javnosti da je obolio od ADIS-a, a, samim tim i posredno obznanjivanje homoseksualnih preferencija, stavili su ga, nakon punih dvadeset godina, u središte pažnje. Potpuno neoprvadano, težište je pomjereno sa interesovanja za njegove povremeno doista briljantne glumačke kreacije na neukusno prčkanje po intimnim detaljima života čovjeka koji jest bio homoseksualac ali čiji homoseksualizam niti treba niti može utjecati na naš sud o ulogama u filmovima kakvi su „Šaputanje na jastuku“, „Najljepši sport za muškarce“, „Sve što nebo dopušta“, „Div“... Hadson je u trenutku kada je svijetu otkrivao svoju strašnu bolest sigurno bio svjestan priče koja će se isplesti oko njegovog imena. A u tome se baš i krije heroizam - žrtvovanje sebe zbog pomoći drugima.

Ovaj, sadašnji, vid Hadsonove popularnosti potpuno zapostavlja onu raniju, zasnovanu na ulogama. Početkom šezdesetih nije silazio sa liste deset najomiljenijih glumaca. Pokušaji umanjivanja njegovog umijeća (mahom nastali iz ljubomore) uglavnom su se zasnivali na prežvakavanju anegdote iz 1948. kada je, navodno, režiser Raul Volš za vrijeme snimanja filma „Borbeni eskadron“ zbog njega trideset i osam puta morao ponoviti jedan kadar. Ako je u prvim koracima i

bio tako, kasnije sigurno nije. Jer, Hadson je izrastao u istinskog profesionalca, koji svoje ideje o filmu nikada nije isticao u prvi plan, već je znanje, stečeno dugim iskustvom, potpuno stavljao u službu režisera, a zadate je dužnosti besprijekorno obavljao. Posporedno su ga nazivali saharinskim ljubavnikom, aludirajući na filmove u kojima je glumio sa Doris Dej. Ali, najbolji od njih, kakav je „Šaputanje na jastuku“ Majkla Gordona, rječito opovrgavaju ovu tvrdnju. Taj otkračeni film na

a i žaljenju Amerike za genijem uz čije se ime najčešće stavljao epitet „neostvareni“. Nevjerovatno zvuči podatak o dvadeset i pet početih i nikad završenih filmova, svoje vrste svjedocanstvo u Velsovoj neuklopljenosti u holivudski establišment. Istinsko remek-djelo, „Građanin Kejn“ još je 1941 pokazalo njegovu izazivačku prirodu, sklonost izrugivanja moćnicima, koja ga je neminovno promjerila na marginu. Čin bezumne hrabrosti bio je izvrgavanje podsmijeha Randolpha Hersta, najvećeg magnata američke žute štampe, čovjeka koji je u svojim rukama držao čitavo javno mnjenje. Naravno, da je „Građanin Kejn“ bio samo to, o njemu bi se moglo govoriti

## 7 filmskih dana

luckast način tretira temu osamljenosti, pridajući joj nove dimenzije i izlazeći iz klišeiziranih formi. Uloga sredovječnog muškarca koga sa svih strana primoravaju da radi ono što neće u Hoksomom „Najljepšem sportu za muškarce“ svakako spada u antologijska ostvarenja. Nanašoj televiziji prikazan ciklus melodrama Daglase Sirka potvrđuje Roka Hadsona kao jednog od najvećih holivudskih glumaca. Neka i ovaj tekst bar malo doprinese revalorizaciji tog neopravdano zapostavljenog glumca i velikog čovjeka.

Sklonost Amerikanaca krajnostima, česta je tema publicista. O istinitosti ovakve tvrdnje teško je suditi na osnovu iskustava i primjera. Ali smrt Roka Hadsona i sveopšte zgražanje koje je ona izazvala, kao i smrt Orsona Velsa, mogu poslužiti kao potvrde ove uoptene tvrdnje. Vels je od svojih početaka bio potisnut na marginu filmskih zbivanja i to je doprinijelo njegovoj zapostavljenosti,

kao o manje ili više uspješnoj satiri. Ali, on je u sebi skrivao niz značajna, inovativnih rediteljskih postupaka, očitovanih u krajnje neobičajenom tretmanu filmskog vremena, u drskom postavljanju vizualnih simbola u prvi plan, želji da ih na taj način nametne gledaocu koji u filmu želi vidjeti tek dramatičnost naracije. Mladić koji je u četiri godine četiri puta uzdrmao Ameriku (mjuzikom „Količevka koja se ljulja“, radiodramom „Rat svjetova“ i „Kejn“) svojom je smjelošću sam sebi zatvorio puteve. Njegova kasnija ostvarenja - „Velicanstveni Ambersonovi“ (1942), „Stranac“ (1946), „Dama iz Šangaja“ (1938), „Gospodin Arkadin“ (1955), „Dodir zla“ (1956), „Proces“ (1963), „Besmrtna priča“ (1968), „Istine i laži“ (1973), kao i impresivni spisak nezavršenih djela, podsjećaju nas na genija koji je samo jednom (ali zar to nije dovoljno) uspio do kraja izraziti svoju genijalnost.

Davor BEGANOVIĆ